

VZW ZORG-SAAM ZKJ

JAAERVERSLAG 2022

*vzw Zorg-Saam ZKJ
Onze Lieve Vrouwstraat 23,
9041 Gent-Oostakker
09 235 28 12
V.U.: Berten Van Kerkhove*

INHOUD

Voorwoord **1**

Integreren
in Zorg-Saam **47**

Zorg-Saam
Missie, visie, waarden **3**

BelRAI
in Zorg-Saam **49**

Zorg-Saam
strategisch gefocust **7**

Financieel beleid
in Zorg-Saam **51**

Zorg-Saam
in cijfers **9**

Zorg-Saam
mobiele equipe **56**

Werken
in Zorg-Saam **13**

Zorg-Saam
communiqueert **59**

Zorg-Saam
innoveert **22**

Visie op intimiteit
binnen Zorg-Saam **62**

Wonen en leven
in Zorg-Saam **27**

Zorg-Saam inter-
nationaal solidair **65**

Zorg-Saam bouwt **41**

VOORWOORD

Beste lezers

Op het moment dat we allemaal dachten van onze herwonnen vrijheid te kunnen genieten, kregen we er in onze wereld een gruwelijke oorlog voor in ruil. De menselijke gevolgen ter plaatse in Oekraïne zijn immens. Gelukkig kwam ook hiervoor een warme gloed van solidariteit op gang, die bewees dat liefde altijd sterker zal zijn dan oorlog.

Ook Zorg-Saam probeerde een steentje bij te dragen in de opvang en begeleiding van Oekraïense gezinnen. De economische gevolgen voor onze maatschappij, voor onze sector waren ook niet min. Dergelijke turbulente tijden vragen behoorlijk wat stuurmanskunst en een sterk kompas om met onze organisatie, onze Zorg-Saam-vloot, een (aan)gepaste koers te blijven varen. 2022 was het jaar van ons kompas, het jaar van de strategie voor Zorg-Saam.

Strategisch en waardegedreven kompas in co-creatie

In januari 2022 gingen we met het strategisch kernteam met veel energie en goesting aan de slag in het traject Plan 2030. In dit boeiende traject ontwikkelden we in co-creatie onze toekomststrategie voor de zorggroep Zorg-Saam ZKJ richting 2030, Plan 2030 gedoopt.

Zorg-Saam ZKJ is een sterke en waardegedreven zorggroep met een duidelijk en gedeelde groepsstrategie, met ruimte voor lokaal ondernemerschap en co-creatie binnen onze lokale voorzieningen. Want onze zorggroep is geen logge zeeanker, maar een wendbare en afgestemde zeevloot.

Persoonsgerichte zorg in verbinding

“Persoonsgerichte zorg in verbinding” is de centrale boodschap in onze nieuwe missie en visie. We wensen in verbinding met al hun levensdomeinen en levensdoelen, op een holistische manier de kwaliteit van leven van onze bewoners en zorgvragers te ondersteunen.

“Zorg-Saam ZKJ is een sterke en waardegedreven zorggroep met een duidelijk en gedeelde groepsstrategie, met ruimte voor co-creatie en lokaal ondernemerschap binnen onze lokale voorzieningen.”

Binnen Zorg-Saam werken we hiervoor maximaal multidisciplinair samen in verbinding met elkaar en met familie, mantelzorgers en vrijwilligers. Ook wensen we nog meer dan vandaag toekomstgericht in verbinding te gaan met onze omgeving, om op proactieve wijze te participeren in onze buurt en op zoek te gaan naar (nieuwe) zorgnoden in onze omgeving.

“Hier zorg ik voor.”

Hier zorg ik voor is de 3-lagige baseline van de communicatiecampagne die onze strategie ondersteunt.

- HIER zorg ik voor = daarom doe ik het, vanuit deze missie, deze waarden, deze inspiratie.
- Hier ZORG ik voor = vanuit deze holistische visie op persoonsgerichte zorg in verbinding.
- Hier zorg IK voor = ook ik neem verantwoordelijkheid om mijn steentje bij te dragen.

“Waar zorgen jullie voor?”

'Waar zorgen jullie voor' was mijn uitnodigende en prikkelende vraag aan alle medewerkers op de nieuwjaarsrecepties in de maand januari 2023. Op deze recepties stelden we onze nieuwe strategie aan alle medewerkers voor en deden we een warme oproep aan allen om de schouders onder deze nieuwe strategie te zetten. Om in co-creatie en in gedeeld leiderschap onze vloot, Zorg-Saam, persoonsgericht richting 2030 te loodsen.

Dit co-creatieve en strategisch traject heeft doorheen 2022 de gerichte samenwerking tussen het lokale en centrale niveau in onze organisatie echt versterkt.

In dit jaarverslag zie je dan ook reeds hele mooie voorbeelden van verwezenlijkingen binnen onze strategie “persoonsgerichte zorg in verbinding”. Ik wens jullie veel leesplezier en kan jullie met veel trots dit jaarverslag voorstellen.

Want, hier zorg ik voor...

Zorg-Same groet

Berten Van Kerkhove, Algemeen groepsdirecteur
vzw Zorg-Saam ZKJ

Hier zorg ik voor

vzw Zorg-Saam ZKJ

#samenzorgenvoorelkaar

ONZE MISSIE

Vzw Zorg-Saam ZKJ is een christelijk geïnspireerde zorggroep die werkt vanuit de bewogenheid van onze stichter Kanunnik P.J. Triest en de Zusters Kindsheid Jesu.

Het is onze missie om de kwaliteit van leven van ouderen en andere zorgvragers te ondersteunen. We engageren ons om **bewoners en zorgvragers** deskundige, kwaliteitsvolle en persoonsgerichte zorg in verbinding te bieden:

- in een aangename woon -en leefomgeving,
- vertrekkend vanuit hun actuele levensdoelen en zelfregie versterkend,
- met bijzondere aandacht voor de kwetsbare medemens,
- met aandacht voor voortdurende groei en innovatie van onze zorg -en dienstverlening,
- aan een correcte en maatschappelijk verantwoorde prijs.

Wij werken met **familie en mantelzorgers** als deelgenoten in de zorgverlening samen en ondersteunen hen volop in hun rol. Wij beschouwen **medewerkers en vrijwilligers** als ons belangrijkste partners, die zich maximaal kunnen ontplooiën:

- in een boeiende werkplek met maximale ontwikkelingskansen,
- met aandacht voor werkbaar werk en welzijn,
- in een sfeer van onderlinge verbinding, ook met bewoners en zorgvragers

We zijn een open, toegankelijke en professionele **organisatie**:

- in nauwe samenwerking met andere zorgpartners,
- met een buurtgerichte en proactieve rol in onze omgeving,
- maximaal geïntegreerd en verankerd in de lokale gemeenschap,
- internationaal solidair via vzw Lisanga.

We creëren maatschappelijke meerwaarde en staan voor maatschappelijk verantwoord ondernemen met maximale aandacht voor: inclusie, duurzaamheid, efficiënte aanwending van middelen en deugdelijk bestuur.

Zorg-Saam, samen zorgen voor vandaag en morgen.

ONZE VISIE

“Vzw Zorg-Saam ZKJ is gegroeid uit de congregatie Zusters Kindsheid Jesu die in 1835 gesticht werd door kanunnik Petrus Jozef Triest. Vanuit deze inspiratiebron is onze visie op zorg blijvend gebaseerd op: zin voor inzet, oog voor religieuze zingeving, gelovige bewogenheid met liefde voor allen, voorliefde voor de meest kwetsbaren, bijzondere aandacht voor deskundigheid, zin voor een professionele aanpak van uitdagingen en ijver voor een goede samenwerking.”

Hierop geïnspireerd streven we vandaag naar:

- Beleving- en persoonsgerichte zorg,
- In een presente en waarde-gedreven ethische benadering,
- In een gelijkwaardige en wederkerige zorgrelatie met bewoners en zorgvragers,
- Om SAMEN hun levens- en zorgdoelen te realiseren en de zelfregie van hun leven te ondersteunen.

We bieden holistische zorg gericht op alle levensdoelen in alle levensdomeinen van **bewoners en zorgvragers** met aandacht voor:

- Kwaliteitsvolle beleving zowel op de lichamelijke, relationele, sociale, psychische, morele en spirituele dimensie.
- Autonomie en zelfbeschikking in verbinding met hun omgeving.
- Waardigheidsbevorderende zorg in situaties van kwetsbaarheid en lijden.

We zijn een open huis voor iedereen waar:

- Medewerkers en vrijwilligers met de familie en mantelzorgers interdisciplinair nauw samenwerken,
- Met zorg en aandacht voor het welzijn van allen.

We zijn als **organisatie** een belangrijke schakel in de zorgketen die:

- Nauw samenwerkt met andere zorgpartners,
- Buurtgericht en maximaal ingebed is in de lokale gemeenschap,
- Continu op zoek is naar wetenschappelijk onderbouwde verbeteringen en innovaties en,
- Het hoogste belang hecht aan ethische reflectie en besluitvorming o.b.v. de beleefde ervaring van alle betrokken stakeholders.

Vzw Zorg-saam ZKJ is een open zorgdorp, waar het goed is te wonen en te leven.

ONZE WAARDEN

Wat wij belangrijk vinden

ZORG-SAAM STRATEGISCH GEFOCUST

In 2022 stond alles in teken van het nieuwe strategisch plan 2030, vzw Zorg-Saam ZKJ als een organisatie met een duidelijke strategische focus. Op de Algemene Vergadering in januari 2022 gaven we het startschot en schoot ons strategisch kernteam uit de startblokken. Vanuit de analyse van verschillende omgevingsveranderingen en interne veranderingen werd de noodzaak ervaren om de huidige strategische werking onder de loep te nemen. Binnen het zorglandschap zijn er veranderingen naar meer geïntegreerde zorg, een hervorming van het eerstelijnslandschap, een actualisatie van het woonzorgdecreet en een steeds groeiende vraag naar persoonsgerichte holistische zorg. Daarnaast is er een generatiewissel op komst van de stille generatie naar de babyboomgeneratie. We wensen hier proactief beleidsmatig op in te spelen.

Vzw Zorg-Saam ZKJ heeft gekozen om een strategisch gefocuste organisatie te zijn. Dat betekent dat alle medewerkers gemotiveerd en geïnspireerd zijn om hun activiteiten, gedrag en acties af te stemmen op de strategie, zodat de vzw haar doelstellingen en missie maximaal kan realiseren op een efficiënte en effectieve manier. Om dit te bereiken geloven we in de principes van co-creatie, waarbij alle betrokkenen invloed hebben op het proces en het resultaat. We kiezen bewust voor zelfdeterminatie, gebaseerd op autonomie, verbinding en competentie, wat de motivatie verhoogt.

Ter realisatie van onze strategisch gefocuste organisatie begeleidde Delaware Consulting ons en gebruikten we het stappenplan van Kaplan & Norton (2004) als leidraad voor het traject en de ontwikkeling van de methodiek.

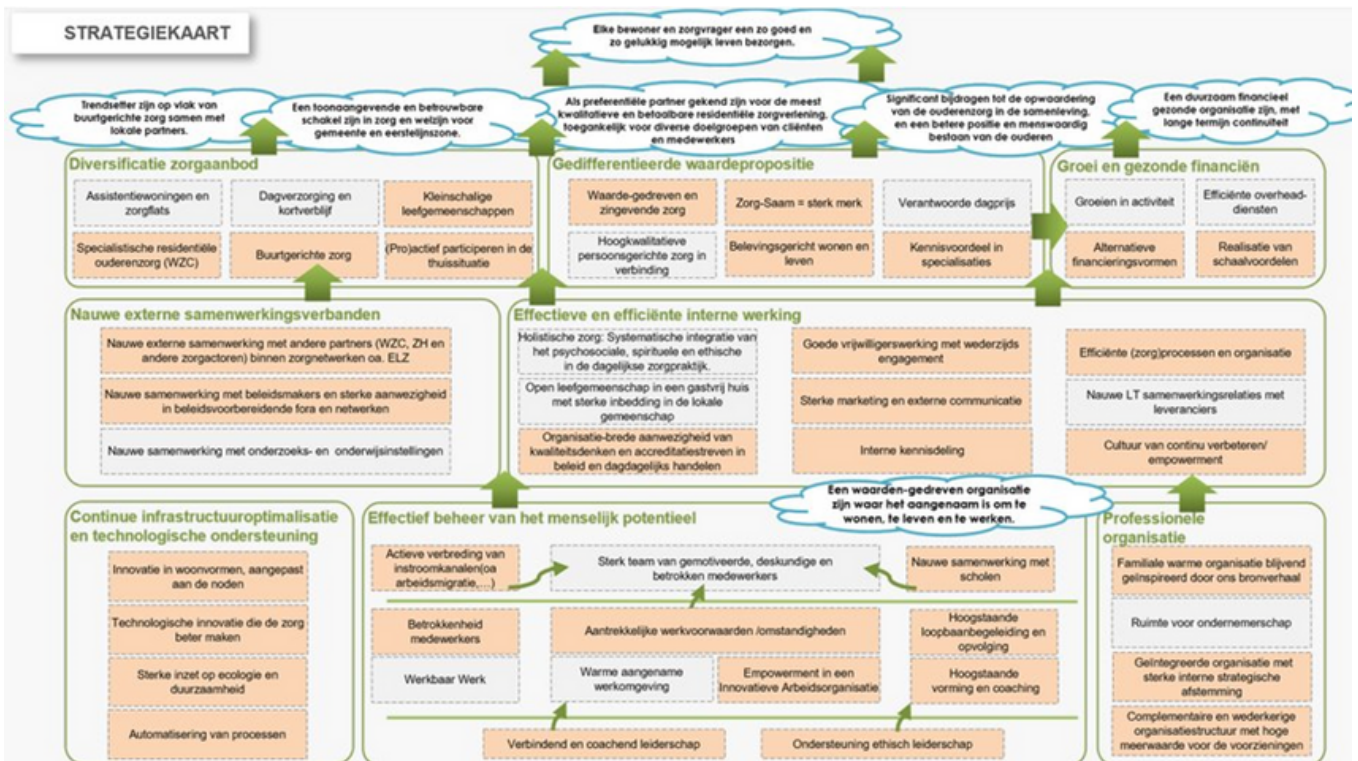
Gedurende meerdere workshops heeft het strategisch kernteam of "dragende coalitie", samengesteld uit de groepsdirectie, lokale directeurs, domeinmanagers, voorzitter en vertegenwoordigers van het bestuursorgaan, in co-creatie hard gewerkt. Omgevingsanalyse, interviews, portfolio- en concurrentiestrategie, enzovoort kwamen aan bod. Dit resulteerde in de nieuwe missie, visie, waarden, ambities en strategiekaart van vzw Zorg-Saam ZKJ!

“ Dit resulteerde in de nieuwe missie, visie, waarden, ambities en strategiekaart van vzw Zorg-Saam ZKJ! ”

In onze missie beschreven we onze opdracht, onze “waarom-vraag” in de maatschappij. We formuleerden ook onze visie, hoe onze kijk op zorg, wonen en leven is. Wat wij belangrijk vinden in onze werking. Het is een antwoord op de “hoe-vraag”. Hoe gaan wij onze missie waarmaken, wat is voor ons belangrijk en wat zijn onze ambities, onze dromen. Daarnaast ontwikkelden we onze waardenset, die een sterk kompas vormt voor ons gedrag en onze omgangsvormen, wie we zijn en wat we waardevol of belangrijk vinden. We staan voor Zorg-Saam, verbindend, sociaal geëngageerd, doordacht ondernemend, integer, innovatief en gelijkwaardig. Persoonsgerichte zorg in verbinding is ons stokpaardje. Daarnaast ontwikkelden we ook een strategie en projectmethodiek om alle strategische initiatieven in hun voortgang te begeleiden en te rapporteren.

Om deze gedragen strategie 2030 lokaal te implementeren breidden we het strategisch kernteam in september 2022 uit met de lokale beleidsteams, pastores en stafmedewerkers. Op basis van de strategiekaart formuleerden we lokale strategische initiatieven, die we tijdens de nieuwjaarsrecepties van januari 2023 aan alle medewerkers voorstelden. In alle voorzieningen hangen nu met trots onze nieuwe missie, visie en waarden.

Op basis van een strategische jaarcyclus garanderen wij de verdere opvolging en implementatie van onze strategie. In september 2023 komen we opnieuw samen op de strategie-review-dag om de huidige strategische initiatieven te beoordelen en initiatieven voor het komende jaar te kiezen. De nieuwe jaarcyclus begint in december en volgen we op met voortgangsrapportages in maart en juni. Hier zorgen we voor.

ZORG-SAAM IN CIJFERS

ZORG-SAAM IN CIJFERS: ONZE VOORZIENINGEN

WOONZORGCENTRUM	WZC	RVT	CVK	DVC*	GAW
SINT-JOZEF Assenede	140	108	3	1	26
SINT-ELISABETH Eeklo	154	116	7	1	20
DE LICHTERVELDE Eke	230	159	10	1	0
SINT-ANTONIUS Grembergen	160	101	6	0	0
SINT-VINCENTIUS Kaprijke	68	49	10	0	0
SINT-RAFAËL Liedekerke	230	167	10	1	45
ZONNEHOVE Sint-Denijs-Westrem	136	95	5	1	27
MOERVAARTHEEM Wachtebeke	90	65	10	1	22
SINT-ELIGIUS Zeveneken	135	102	10	1	30
DE REGENBOOG Zwijndrecht	240	171	4	1	51

* :aantal erkende dagverzorgingscentra

WOONZORGCENTRUM	WZC	RVT	CVK	DVC*	GAW
ONS ZOMERHEEM Lievegem	162	115	6	1	66
ONDERDALE Ursel	95	67	7	1	0
SINT-JOZEF Wetteren	122	79	0	0	15
AQUA VITAE Gijzegem	113	79	0	0	35
TOTAAL	2075	1394	88	10	337

ZORG-SAAM IN CIJFERS: ONZE MEDEWERKERS

DISCIPLINES	AANTAL KOPPEN	FTE
Directie - staf - administratie - opname	122	105.39
Verpleegkundigen	435	340.94
Zorgkundigen	783	615.93
Kine - ergo - logo - animatie	176	138.41
Pastorale dienst	15	10.92
Onderhoud/logistiek	301	210.93
Technische dienst	54	44.25
Keuken - cafetaria	194	152.38
Studenten zorg	20	11.85
Studenten niet zorg	24	12.97
TOTAAL	2124	1643.97

WERKEN IN ZORG-SAAM

WERKEN IN ZORG-SAAM: WERKBAAR WERK HOOG OP DE AGENDA

Context 2022 post-Covid: Werkbaar Werk nog hoger op de agenda!

Een HR-project van Zorg-Saam dat typerend was voor 2022 is Werkbaar Werk, dat in juli 2022 landde met de lancering van een inspirerend programma rond het thema. Zorg-Saam wil werkbaar werk aanbieden: werk dat motiveert, ontwikkelingskansen creëert, geen problematische werkstress veroorzaakt en een evenwicht mogelijk maakt tussen werk en privé. Het project paste in de tijdsgeest van 2022, een jaar waarin we als organisatie wat konden herademen na de helse coronaperiode.

Werkbaar Werk heeft aan belang gewonnen door corona, omdat de werkbaarheid door de crisis vaak onder druk kwam te staan. Daardoor groeide het bewustzijn en de motivatie voor concrete initiatieven. Een mooi voorbeeld dus van hoe je van een crisis een opportuniteit kan maken. Een illustratie ook van hoe wendbaar je als organisatie kan en moet zijn.

Projectaanpak: participatie en co-creatie

De Covid-crisis gaf aanleiding tot meerdere expliciete dankmomenten voor de medewerkers, die allen op hun manier en vanuit hun eigen functie het allerbeste van zichzelf gaven. Er waren merci-boxen, een online dankmoment, lichtjes in hartvorm... Medewerkers voelden zich erkend, herkend en gewaardeerd.

Het Werkbaar Werk Klaverblad

De visie van Zorg-Saam op werkbaar werk is ruim. Om Werkbaar Werk te stimuleren moeten we op vele registers tegelijk inzetten. Op coachend en verbindend leidinggeven, een positieve teamwerking, een ondersteund individueel welbevinden en een sterk vormingsbeleid. Het is daarom dat tijdens dit project ook werk werd gemaakt van een uitgeschreven visie op leiderschap en een 2-daagse opleiding voor alle leidinggevendenden van de 1e lijn over verbindend en coachend leidinggeven. De 4 thema's vormen de 4 blaadjes van het klavertje 4, ons Werkbaar Werk logo en de structuur van onze inspirerende Werkmap Werkbaar Werk. Die lanceerden we op 1 juli 2022. Het is een programma met per thema richtlijnen (verplicht), tips (suggesties) en *good practices* uit de woonzorgcentra (illustraties).

En nu?

De projectfase van Werkbaar Werk is achter de rug. Werkbaar Werk is nu een regulier thema dat verankerd is in ons medewerkersbeleid. Dat betekent dat er ook een engagement is. Iedere voorziening implementeert per jaar (minstens) één actie rond Werkbaar Werk, in samenwerking met de lokale ambassadeur en het CPBW. Daarover wordt uitgewisseld op de intervisie van de ambassadeurs en gerapporteerd naar de HR-manager en de centrale preventieadviseur. Zo houden we het thema levendig en blijven we stappen zetten in de goede richting.

WERKEN IN ZORG-SAAM: INCLUSIEF BELEID OP DIVERSE WERKVLOER

*Diversiteit is een realiteit. In de maatschappij en ook binnen Zorg-Saam. Zowel in de groep medewerkers als in de groep bewoners zien we meer en meer verschillen opduiken. Verschil in origine, leeftijd, scholing, gender, geaardheid, geloofsovertuiging, enz. Bij Zorg-Saam bekijken we dit in de eerste plaats als een verrijking, ook al zorgt het soms voor vraagstukken en uitdagingen op de werkvloer, zowel voor leidinggevenden als collega's. Hoe je als werkgever door middel van creatieve oplossingen en duidelijke en gedragen afspraken kan komen tot een goede samenwerking binnen een divers samengesteld team lees je hieronder. Want binnen **wzc Zonnehove te Sint-Denijs-Westrem** maakten ze daar in 2022 op verschillende manieren en voor verschillende doelgroepen werk van.*

Eén van de grote uitdagingen waar we in wzc Zonnehove mee geconfronteerd worden is dat een op vijf van onze medewerkers buitenlandse roots heeft. We hebben collega's uit India, Turkije, Albanië, Syrië, Congo, Ghana... Een aantal van die collega's hebben het toch niet zo gemakkelijk met de Nederlandse taal en voor hen kunnen we een beroep doen op de job- en taalcoaches van de stad Gent. Ondertussen hebben we 9 medewerkers van Zonnehove die begeleid worden, elk met hun eigen traject op maat. Zo'n traject duurt meestal een jaar, met om de vier tot zes weken een sessie van anderhalf uur. Indien nodig kan dit ook een stuk intensiever. De coach gaat mee op de werkvloer, aan de kar, bij de bewoner op de kamer, maar bekijkt ook samen of het takenpakket duidelijk is en oefent bijvoorbeeld courante telefoongesprekken in een rollenspel. Bij grote veranderingstrajecten worden de collega's nog eens extra begeleid (ook als ze hier al meer dan een jaar in dienst zijn) en worden de nieuwe verwachtingen in een apart coachingmoment opnieuw volledig doorgenomen samen met de taalcoach. Maar we gaan verder dan dat.

We helpen hen ook met vragen over huisvesting of maken hen wegwijs in de Belgische administratie, collega's helpen mee om een crèche te vinden... Kortom we proberen hen bij te staan bij alle grote en kleine zorgen en dat wordt enorm geapprecieerd.

Daarnaast zet wzc Zonnehove ook in op inclusie van medewerkers of vrijwilligers met een arbeidsbeperking. In samenwerking met verschillende organisaties zoals vzw Fiola, Mozaïek en Voluit zoeken we mogelijkheden om iedereen de kans te geven zich op een gelijkwaardige wijze te integreren in de maatschappij. Voor een collega met autismespectrumstoornis gaan we samen met haar jobcoach op zoek naar creatieve manieren om structuur te brengen in het takenpakket. We ontwikkelden een systeem met pictogrammen om visueel heel duidelijk te maken wat er die dag verwacht wordt en dit brengt voor de medewerker de rust die ze nodig heeft om goed te functioneren. Daarnaast hebben we ook verschillende vrijwilligers voor wie betaald werk niet meer haalbaar is, maar die via begeleid werk toch kunnen integreren in de maatschappij. Door zinnvolle deeltaken over te nemen, verlichten ze het werk van de vaste collega's en kunnen ze zelf ook hun steentje bijdragen. Ze helpen met de watertoer, koffietoer, in de tuin, in de cafetaria... voor elke persoon wordt samen met hun jobcoach gekeken wat mogelijk is, wat hun interesses en vaardigheden zijn en kan er ook tijdens het traject bijgestuurd worden in de taken.

Zo proberen we op verschillende vlakken een aantrekkelijke werkgever te zijn, waar aandacht is voor diversiteit op heel veel verschillende domeinen.

WERKEN IN ZORG-SAAM: INNOVATIEVE ARBEIDSORGANISATIE

Op de strategiekaart van Zorg-Saam prijkt de strategie “Empowerment in een Innovatieve Arbeidsorganisatie”. Binnen Innovatieve Arbeidsorganisatie projecten willen we inderdaad zinvolle, motiverende jobs creëren. Medewerkers van Zorg-Saam moeten met voldoende autonomie hun job kunnen doen. Dat betekent procesgericht organiseren (vb. werk organiseren op niveau van een kleine wooneenheid) in plaats van op basis van takenlijsten en horizontaal organiseren (focus op samenhang van de deeltjes in het geheel) in plaats van verticaal (met zware procedures en hiërarchie). De focus ligt op het einddoel, namelijk persoonsgerichte zorg in verbinding. De bewoner staat centraal.

IAO betekent niet hetzelfde model voor alle woonzorgcentra van Zorg-Saam. Er zijn kleine en grote projecten. Het kan gaan over cultuuromslag, vernieuwde samenwerking, andere leiderschapstijl, een nieuwe rol voor hoofdverpleegkundigen... De Regenboog (Zwijndrecht) en Ons Zomerheem (Lievegem) illustreren hun IAO-project.

Wzc De Regenboog te Zwijndrecht heeft het geluk dat het project innovatieve arbeidsorganisatie dat ze indienden werd goedgekeurd door de NAR en ze zo via de subsidiëring een beroep kunnen doen op de begeleiding door Wilde Zwanen.

We zijn ons ervan bewust dat de enorme vergrijzing, de verandering in noden en verwachtingen van onze bewoners, de personeelskrapte op de arbeidsmarkt, de commercialisering in de zorg, de concurrentie en het feit dat we excellente zorg wensen aan te bieden in kader van onze visie ‘de bewoner staat centraal’ ons dwingt om anders te organiseren.

De volgende stappen hebben we hierin al gezet en gevolgd:

- We vragen ons af wat excellente zorg dan wel betekent voor onze bewoner? Wat is kwaliteit voor de bewoner? Wat is voor hem een meerwaarde en hoe voegen we dit toe aan onze waardepropositie? We gaan voor "customer delight" en de beleving.
- Op personeelsbeleid wordt ingezet op cultuur, het bepalen van gedragsindicatoren en het opstellen van een charter. We gaan voor de juiste waarden en houding en geven constructief, oplossingsgericht en verbindend leiding. Door een goede sfeer te creëren in verschillende teams maken we onze mensen weerbaarder en werken we naar een "high performance instelling".
- De principes van 'anders organiseren' worden eigen gemaakt waarbij we vertrekken vanuit de centrale visie en strategiekaart van de vzw als kompas. We willen de verantwoordelijkheden lager leggen in de organisatie. We willen meer inspraak en gaan voor co-creatie.
- Vanuit de culturele verandering kunnen we overstappen naar meer structurele veranderingen. We bepalen welke 'werven' (projecten) we eerst zullen aanpakken:
  - Efficiënte personeelsinzet
  - Persoonsgerichte zorg
  - Preventie
  - Maaltijdgebeuren en hospitality
  - Buurtgerichte zorg
  - ...

Meer in het jaarverslag van 2023.

WERKEN IN ZORG-SAAM: TEAMS@WORK

In *wzc Ons Zomerheem te Lievegem* is David Puttevils gestart als directeur in september 2022. Bij zijn start werd de vernieuwde strategie Plan 2030 aangegrepen om een vlakke projectorganisatie op te zetten waarbij er in teams rond 6 pijlers gewerkt kan worden. Deze projectwerking hebben we Teams@Work gedoopt met als basisprincipes voor onze medewerkers: Autonomie (verantwoordelijkheid < > vrijheid), competenties (sterktes en interesses) en verbondenheid (rapportering, informatie, communicatie, betrokkenheid stakeholders)?

6 projectteams

De 6 projectteams zijn excellente zorg, wonen en leven, finance, informatisering, medewerkersbeleid, marketing en communicatie. Elk projectteam is opgebouwd uit 2 teamleiders (selectiegesprekken op basis van functieomschrijving, voorafgaand aan de strategiedagen, 1 teamcoach (hulplijn/coach voor de teamleiders, lid van beleidsteam) en 1 projectleider per project (bepaald op de strategiedagen).

Een projectteam kan meerdere projecten beheren. We vonden het bij de start van deze projectstructuur belangrijk om aan de teamleiders en projectleiders mee te delen dat de rol van teamleider en projectleider geen onderdeel van de functieomschrijving is, en buiten beoordeling gelaten wordt bij een functioneringsgesprek; deze rol staat los van de hiërarchische lijnbevoegdheden.

Rapporteren over de progressie

De rapportering over de vooruitgang der projecten verloopt via de bestaande overlegorganen waarbij er zoveel mogelijk besluitvorming op niveau van de stuurgroep gelegd wordt. Beslissingen met een impact op de middelen van de organisatie worden alsnog in het beleidsteam genomen.

De projectwerking heeft ook een eigen pagina op onze SharePoint-pagina gekregen. Hier bundelen we de projectfiches, agenda's, verslagen en bijlagen. Er is daarnaast een interne nieuwsbrief "Ons Nieuws" opgestart die onder andere de voortgang per team rapporteert aan alle medewerkers.

Door onze organisatie op deze manier aan te passen hopen wij wendbaar te blijven in functie van interne organisatorische en externe maatschappelijke uitdagingen. Bovendien wensen we zoveel mogelijk belanghebbenden in de besluitvorming te betrekken.

Twee strategiedagen

We hebben deze projectstructuur uitgerold aan de hand van twee strategiedagen waarbij we op de eerste dag onze missie verder uitgediept hebben. Een missie die in 1835 reeds startte bij de oprichting van de congregatie van de Zusters Kindsheid Jesu door kanunnik Petrus Jozef Triest waarbij wij het engagement opnemen om deze opdracht op de best mogelijke wijze verder te zetten.

Tijdens het tweede deel van de eerste dag hebben de **meest prioritaire projecten** bepaald. **Werkbaar werk** wordt als meest prioritair project beschouwd, gevolgd door de werking rond kortverblijf en de implementatie van **BelRAI**. We kiezen ervoor om per team één nieuw project (max twee) op te starten.

Naast werkbaar werk (medewerkersbeleid), kortverblijf en BelRAI (excellente zorg) weerhouden we dus ook het woonleefproject met excellente maaltijdzorg (wonen en leven), SharePoint (informatisering) en Open Dreef (marketing en communicatie) als projecten. Binnen het team finance zijn de boordtabellen (Data+) en RAAS (per kwartaal de financiering opvolgen) reeds lopende.

Open cultuur voor verandering

We hebben de dag afgesloten met de bezorgdheid dat we deze werking, ideeën en inzichten levend moeten houden. De projectstructuur zal hierbij een hulpmiddel zijn, maar wat we echt nodig hebben, is een volgehouden aandacht voor een open cultuur van verandering, met inspraak van al onze stakeholders. Enkel dan slaagt het opzet van deze oefening. Verbeteren en veranderen kan alleen maar slagen **SAMEN** met al onze medewerkers, vrijwilligers, familie en bewoners, in een sfeer van vertrouwen en positiviteit (ja, ook humor!): hier **ZORGEN** wij voor!

WERKEN IN ZORG-SAAM: NIEUWE DIRECTEURS IN 2022

We verwelkomen in 2022 enkele nieuwe directeurs: Evelyne De Jaegere, Geert Buyse, Veerle Heemers, Koen Bellers, David Puttevils en Veerle Cornelis. Eén van hen kroop voor ons jaarverslag in de pen.

Op 28 november 2022 startte ik, Koen Bellers, als nieuwe collega in wzc Onderdale te Ursel, in de functie van directeur. Dat ik voor Zorg-Saam koos, is geen toeval. De organisatie wekte bij mij al geruime tijd een positieve indruk op. De groep omarmt verandering, wilt vooruit, neemt een kritisch standpunt in en ziet de bijhorende turbulentie in de sector als een opportuniteit in plaats van een hindernis. De drang is aanwezig om proactief aan het beleid te werken en het bestuur staat daar volledig achter. Zorg-Saam straalt deskundigheid uit in combinatie met warmte, wat zich ook perfect weerspiegelt in de naam. En daar wil ik mee mijn schouders onder zetten.

Eerste kennismaking

In december 2022 organiseerde Zorg-Saam een avondsymposium rond BelRAI. Met 3 dagen op de teller was dit de ideale gelegenheid om kennis te maken met de groep collega's. Tijdens de werksessies en het afsluitende diner was er meteen een natuurlijke, collegiale betrokkenheid. Het werd een hartelijk welkom, in de mix van warmte en deskundigheid. Dit zette de toon voor de vele mooie ervaringen sindsdien.

Doorstarten

Het is een pittige uitdaging om de verantwoordelijkheid op te nemen voor een huis waar er beleidsmatig een nieuw perspectief wordt gezocht, met een team van mensen dat al jaren op elkaar is ingespeeld, en net door een moeilijke periode is gegaan. Maar het wordt een geweldige kans als dit kan gebeuren in een professioneel inlooptraject, met de toegankelijkheid van collega-directeurs en met de directe coaching door projectdirecteur Naiké Costa. De perfecte gids.

In Onderdale hangt een familiale en gemoedelijke sfeer, met een team dat oplossingsgericht, gedreven en hoopvol de toekomst tegemoet gaat. Er wordt hard gewerkt en veel gelachen. Starten in een nieuwe job is fijn als je voelt dat je welkom bent. Starten als nieuwe directeur is fantastisch als je terechtkomt in zo'n team.

Mensenwerk

Als nieuwe collega's komen aankloppen en meteen duidelijk maken dat ze willen meewerken aan een nieuwe toekomst, dan ben je vertrokken. Samen met ons team en met de expertise van de centrale en regionale diensten hebben we intussen al heel wat opgestart om het voor onze bewoners nog beter te maken. We baseren ons op de missie, de visie en we hebben onze eigen lokale vertaling gemaakt van de strategie van de groep. We bouwen verder op wat goed is, en dat zit in de relatie met onze mensen. De persoonsgerichte zorg in verbinding, waar Zorg-Saam voor staat, is al heel sterk aanwezig. In ons team beseffen we heel goed dat we dat moeten koesteren. We organiseren ons daarrond.

ZORG-SAAM INNOVEERT

ZORG-SAAM INNOVEERT: SLIMME LUIERS

Gemiddeld 10 tot 36% van mensen boven de 60 jaar heeft last van incontinentie. Meer dan 80% van de bewoners in onze woonzorgcentra ondervindt ongewenst urineverlies, waardoor dag en nacht systematische incontinentierondes worden uitgevoerd, niet alleen om te controleren of luiers verzadigd zijn, maar ook om complicaties te voorkomen. Hoewel het nog steeds een onderwerp is dat in de taboesfeer blijft circuleren, heeft dit een grote impact op de levenskwaliteit en zelfperceptie van de bewoners. Met het project 'Slimme luiers: incontinentiezorg 2.0' wil vzw Zorg-Saam ZKJ een oplossing ontwikkelen en uittesten om in de residentiële ouderenzorg meer comfort te bieden aan bewoners die te maken hebben met ongewenst urineverlies. De kwaliteit van de zorg gaat omhoog en zorgverleners kunnen hun tijd efficiënter besteden. Kortom, een schoolvoorbeeld van een win-winsituatie.

Om te anticiperen op de stijgende problematiek startte Zorg-Saam met het project 'Slimme luiers: incontinentiezorg 2.0' in **woonzorgcentra Moervaartheem te Wachtebeke** en **Sint-Eligius te Lochristi-Zeveneken**. Concreet zochten ze in volle gezondheidscrisis naar een technologie die detecteert wanneer een incontinentiebroekje verzadigd is, gekoppeld aan een eenvoudig oproepsysteem. Voor dit innovatieve project werkten ontwikkelaars, studie bureaus, bewoners met dementie, families en zorgmedewerkers multidisciplinair en sectoroverschrijdend samen om in co-creatie één doel voor ogen te houden: hoe worden de bewoners hier beter van? De beleefde ervaring van de bewoners en de zorgmedewerkers waren dé belangrijkste gids tijdens het proces.

De slimme luiers laten ons toe de incontinentiezorg gericht én op maat aan te passen, met meer comfort voor de bewoner en werkbaarder werk voor onze zorgverleners. Dit past perfect binnen de strategie van Zorg-Saam. Het is onze missie om de kwaliteit van leven van ouderen te ondersteunen door persoonsgerichte zorg in verbinding te bieden en dit in een werkbare arbeidsorganisatie voor onze medewerkers. Slimme luiers scoren hoog op beide thema's. Bovendien creëren we hiermee een grote maatschappelijke meerwaarde op een relevant zorgthema en maken we duidelijk dat innovatie in de zorg geen 'nice-to-have' is, maar een absolute 'must-have'.

Doel en resultaten

Bij Zorg-Saam trekken we steeds meer de kaart van innovatie. Verwacht wordt dat het aantal 60-plussers zal toenemen van bijna 1 miljard mensen vandaag tot bijna 2,1 miljard in 2050, waardoor de gezondheidszorgsystemen over de hele wereld nog meer onder druk zullen komen te staan. Met de slimme luiers willen we samen met de zorgverleners de continenzorg opnieuw uitvinden om de zorgverlening beheersbaar te maken naarmate de bevolking vergrijst.

We hadden vijf grote doelstellingen voor ogen, die we ondertussen één voor één kunnen afvinken:

1. De waardigheid van de zorgvrager verhogen.
2. De zelfwaarde van de bewoner in stand houden en bevorderen.
3. De attractiviteit van het zorgkundig en verpleegkundig beroep verhogen.
4. Efficiënter werken.
5. Minder verspilling van materiaal.

In de praktijk

We werkten samen met leveranciers Ontex en Essity, beide sterk praktijkgericht en eenvoudig in gebruik. Het Orizon incontinentiemateriaal van Ontex ziet eruit als een gewone luier, met een inksensor in verwerkt. Daarnaast wordt de luier uitgerust met een clip die de gegevens van de slimme luier verzendt. Die clip staat in verbinding met de software en geeft via een mobiele applicatie en webportaal informatie en notificaties aan het zorgpersoneel, zodat de zorgverleners weten bij welke persoon de luier moet vervangen worden. De bewoners kunnen 's nachts doorslapen en worden enkel gewekt uit noodzaak bij een melding.

De Essity Smart Care incontinentie-oplossing van Essity hanteert twee fasen. Eerst wordt met behulp van de TENA Identifi, uitgerust met een logger, het plaspatroon van de bewoner in kaart gebracht gedurende 72 uur. Zodra het patroon gekend is, wordt gewerkt met de TENA Change Indicator, een elektronische vochtindicator in de vorm van een herbruikbare strip die aan het TENA-verband wordt gehecht en aangeeft wanneer het materiaal verzadigd is. Wanneer het verband verzadigd is, krijgen de zorgverleners een melding binnen op de smartphone, zodat zij weten bij welke persoon ze moeten langsgaan.

Feedback van de werkvloer

"Het project van de slimme luiers was een fijn project waar we als team naar uitkeken. Onze nachtdienst was direct te vinden voor deze slimme luier. Tijdens de nacht werden 'de vaste toeren' opzij geparkeerd om zo over te schakelen naar verschonen op maat. Als grote voordeel zagen we dat heel wat bewoners een veel kwalitatievere nacht hadden en ook langer konden doorslapen. Het alarm gaf aan wanneer een verschoonbeurt noodzakelijk was en de bewoner moest niet 'in regel' 2 keer per nacht wakker gemaakt worden om de luier te controleren", vertelt Evy Christiaens, teamcoach afdeling Amethist in wzc Sint-Eligius.

"Ook overdag konden we de werking afstemmen op de alarmen. Tijdens de planning van de ochtendzorg werd de gebruiksvriendelijke applicatie gebruikt om de prioriteit mede te bepalen. Deze geeft als voordeel dat je kan anticiperen om geen lekkages of oververzadiging te verkrijgen."

"Al snel leerden de medewerkers te vertrouwen op de alarmen, deze konden ook individueel bijgesteld worden. De productkeuze werd ook individueeler afgestemd aan de noden van de bewoner. Het loslaten van vaste patronen en het vertrouwen op de technologie werd groter naarmate het project verder liep. Het team kijkt ernaar uit om in de toekomst verder met de slimme luier te werken. Het geeft hen ondersteuning in hun takenpakket en maakt hun job boeiender door innoverend te kunnen werken."

ZORG-SAAM INNOVEERT: VALDETECTIESYSTEEM MINTT

In het streven naar het optimaliseren van de valdetectie en -preventie pioniert **wzc Sint-Jozef te Assenede** in 2022 met het valdetectiesysteem Mintt. Dit innovatief systeem past zich aan aan de configuratie van de kamer en detecteert alle soorten valpartijen. Bij detectie van een val wordt onmiddellijk en automatisch een waarschuwing naar het team gestuurd. Aangezien de waarschuwing in real time wordt gegeven, kan er veel sneller en op een geschiktere en efficiëntere manier worden ingegrepen. Daardoor wordt de tijd die op de grond wordt doorgebracht aanzienlijk verminderd. De kwaliteit van de zorg verbeteren betekent ook de levenskwaliteit van mensen met een valrisico verbeteren, de arbeidsomstandigheden voor zorgteams verbeteren en de familie geruststellen over de veiligheid van hun dierbaren.

Veiligheid verhogen

Uit bed stappen kan ernstige risico's op vallen met zich meebrengen en zelfs als sommige bewoners niet in staat zijn om zelfstandig uit bed te komen, nemen ze toch het risico. In dergelijke gevallen detecteren onze *motion-tracking* algoritmen het risico op vallen en geven ze de waarschuwing in *real time* door aan het team, dat snel kan reageren en een val kan voorkomen.

Door ons innovatieve en effectieve valdetectiesysteem te gebruiken kunnen we de levenskwaliteit van onze patiënten verbeteren en tegelijkertijd de veiligheid verhogen en hun familie gemoedsrust bieden. Door te worden gewaarschuwd wanneer een bewoner met een valrisico uit bed probeert te komen, kan het team preventief handelen door op tijd bij de bewoner te zijn om hem te helpen opstaan.

Snel ingrijpen is mogelijk

Een andere preventieve maatregel van onze oplossing is de "afwezigheidsdetectie". Zodra de bewoner het gezichtsveld van de sensor verlaat, wordt een stopwatch geactiveerd. Als de afwezigheid langer duurt dan de ingestelde tijd, wordt preventief een alarm naar het team gestuurd.

WONEN EN LEVEN IN ZORG-SAAM

EEN (T)HUIS WAAR HET GOED WONEN, LEVEN EN WERKEN IS

De vzw Zorg-Saam ZKJ zette in 2022 de krijtlijnen uit voor de toekomst. Dit vertaalde zich in een vernieuwende en uitdagende visie en kijk op zorg: 'persoonsgerichte zorg in verbinding', waarbij we streven naar een krachtige verbinding tussen de mensen die er wonen en werken of er op een andere manier deel van uitmaken. Het project Woonleefwijzer kunnen we zien als een bouwsteen om onze overkoepelende visie te realiseren. Allereerst werd er teruggegrepen naar de essentie van het woonleefbeleid: het geluk van de bewoner. En laat dat nu net naadloos aansluiten bij de visie van onze vzw: het streven naar een huis waar het goed wonen, leven en werken is.

Zes voorzieningen gingen aan de slag met woonleefwijzer: **wzc Sint-Rafaël en residentie Sara Liedekerke, wzc Sint-Eligius Zeveneken, wzc Onderdale Ursel, wzc Sint-Antonius Grembergen, wzc de Lichtervelde Eke en wzc Sint-Jozef Wetteren.**

Door middel van de Woonleefwijzer en dialoog zetten we actief in op participatie en het betrekken van de bewoner en familie. Wat wil de bewoner, hoe kunnen we hem zoveel mogelijk regie geven over zijn leven, wat kan die verbondenheid en het zelfwaardergevoel verbeteren, hoe kan die bewoner zich nog betekenisvol voelen en wat zorgt ervoor dat de bewoner zich thuis voelt, wat ontbreekt er volgens hem nog in de voorziening?

Het woonleefbeleid is gebaseerd op zes sleutelprincipes: regie, verbondenheid, zich thuis voelen, betekenisvolheid, hoop en vertrouwen en zelfwaardergevoel. Dat de sleutelprincipes wonderwel passen in visie van Zorg-Saam hoeven we je waarschijnlijk niet meer te vertellen. We streven namelijk naar beleving- en persoonsgerichte zorg. En bovenal in een gelijkwaardige en wederkerige zorgrelatie met bewoners en zorgvragers om SAMEN hun levens- en zorgdoelen te realiseren en de zelfregie van hun leven te ondersteunen.

Dit wordt gecreëerd in een co-creatief proces met de bewoner, medewerker en familie. Tijdens gezamenlijke denkmomenten, waar co-creatie en dialoog centraal staan, krijgen we inzicht in elkaars leefwereld, behoeften, zorgen en dromen. SAMEN wordt er gebouwd aan een goed leven waarin elke partij een actieve rol kan opnemen.

Maar woonleefbeleid is ook een uitdaging. Het vraagt veel input van verschillende partijen en een andere manier van denken door de medewerkers. Al dat harde werk geeft dan ook wel een mooi resultaat: bewoners krijgen meer regie over hun leven, medewerkers voelen zich gemotiveerd en familie voelt zich meer thuis in de voorziening.

Elke deelnemende voorziening vult dat traject op zijn eigen manier in. Het woonleefbeleid legt dan ook niet op welke resultaten verwacht worden en op welke manier dit moet worden aangepakt. Lijkt dit chaotisch? Dat is het namelijk niet, het verloopt planmatig en gestructureerd. De sleutelfiguren van elke voorziening kregen de tools om aan de slag te gaan met de kanteling naar wonen en leven en verschillende thematische werkgroepen werden opgericht. In alle voorzieningen heeft dit al geleid tot mooie initiatieven. Sommige initiatieven bleken quick-wins, andere initiatieven worden omgezet in langdurige projecten.

Het blijft een lopend proces waarbij continu samen gestreefd wordt naar de best mogelijke warme omkadering, een huis waar het goed werken, wonen en leven is. Want willen we dat niet allemaal?

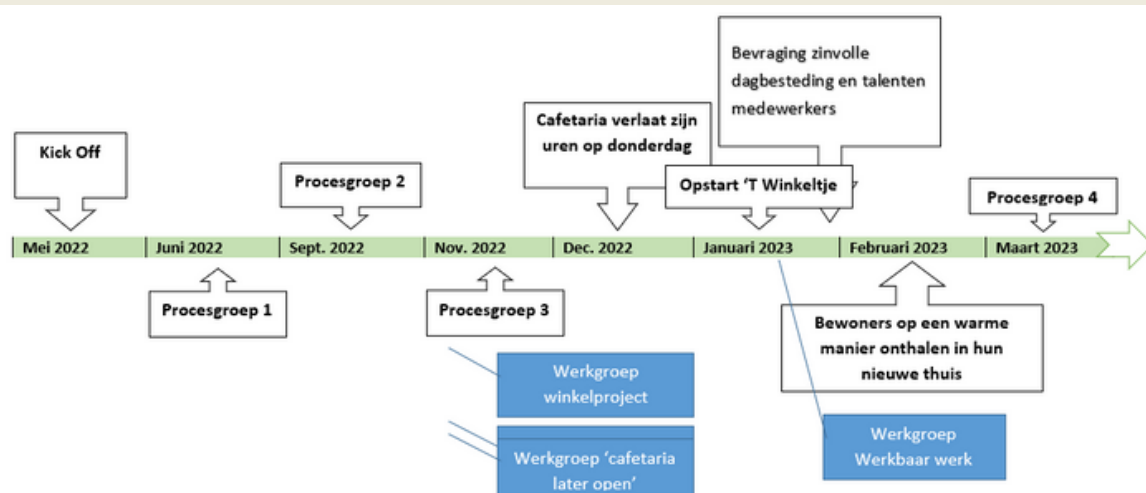
WONEN EN LEVEN IN ZORG-SAAM: PROJECT WOONLEEFWIJZER

De toekomst van de ouderenzorg, hoe zien we dit ten huize **wzc Sint-Rafaël te Liedekerke**? Het is een vraag die ons reeds een tijdje bezighoudt. Na een aantal jaren vol research is onze visie duidelijker dan ooit! De nieuwbouw van Residentie Sara is hier al een eerste stap in de goede richting. We stapten in het centrale project woonleefbeleid onder leiding van Inge Singulé om dit beleid verder gestalte te geven. Ons streefdoel is 'minder huis en meer thuis'. Covid strooide heel wat roet in het eten en met horten en stoten kwamen we in een heus traject terecht met kick-off en opstart van een projectgroep.

De tijd dat je als woonzorgcentrum bewoners in opname nam, het goed deed omwille van het lekkere eten en standaard "lotto" op de activiteitenkalender plaatste, ligt ver achter ons. (Alhoewel dat laatste nog steeds behoort tot de topfavorieten van onze bewoners). De wensen van onze bewoners zijn volop aan het veranderen. Een evolutie die we graag verkennen en ons doet nadenken over welke rol wij hierin als zorgverlener kunnen nemen.

Het project woonleefbeleid helpt ons om onze visie om te zetten in de praktijk. Dit doen we uiteraard niet vanachter ons bureau, maar wel in co-creatie met bewoners, medewerkers en familieleden. Daarbij blijft de manier waarop de bewoner dit beleeft onze focus. Het doet ons stilstaan bij welke inspanningen nodig zijn, opdat bewoners, die bij ons komen wonen, zich hier 'thuis voelen', 'verbonden' voelen, 'betekenisvol' voelen, 'gewaardeerd' voelen,.... Heel wat medewerkers waren direct enthousiast om mee te werken. Ook bewoners en families ervaren de openheid om kritisch te reflecteren en samen een 'thuis' te creëren voor de bewoners. Op basis van de beslissingen binnen de procesgroepen worden medewerkers samengebracht in werkgroepen die aan de slag gaan rond de thema's. In die werkgroepen is er al mooi werk geleverd en zal in 2023 een verdere uitwerking kennen.

Wat deden we tot op vandaag: tijdens een kick-off met bewoners, familieleden, medewerkers en andere belanghebbenden schetsten we de 6 sleutelprincipes waar het bij wonen en leven ECHT om draait: verbondenheid, betekenisvolheid, hoop & optimisme, regie houden, zich thuis voelen en zelfwaardegevoel.

WONEN EN LEVEN IN ZORG-SAAM: PROJECT KOEKOEK

Het woonleefbeleid in **wzc Sint-Jozef te Wetteren** is gericht op het welzijn van de bewoners, familie, mantelzorgers, buurt, medewerkers en het creëren van een comfortabele en aangename werk-, woon- & leefomgeving. Een onderdeel van ons woonleefbeleid is het project 'koekoek', wat de bewoners, medewerkers, buurt en familie, mantelzorgers in verbinding met elkaar brengt. De natuur wordt dichterbij de bewoners gebracht en kan zo de leefomgeving verbeteren.

Door voederhuisjes voor vogels te plaatsen en raamfeeders op te hangen, kunnen de bewoners genieten van het vogelgezang en de kleurrijke verschijning van verschillende vogelsoorten. Het plaatsen van nestkastjes in het bos biedt een broedplaats voor vogels en versterkt het ecosysteem in de omgeving.

De egelhuizen en voederplaatsen voor eekhoorns zorgen voor meer diversiteit in de dierenpopulatie en dragen bij aan de biodiversiteit van de omgeving. Het planten van bloembollen en bessenstruiken levert niet alleen mooie kleurrijke bloemen op, maar ook een vruchtbare oogst waarvan zelfs confituur gemaakt kan worden.

Het project Koekoek zorgt voor een betere connectie tussen de bewoners en de natuur. De activiteiten rondom het project bieden de bewoners en hun omgeving de mogelijkheid om deel te nemen aan activiteiten zoals het planten van bloembollen en het ophangen van voederplaatsen. Dit kan bijdragen aan hun fysieke en mentale gezondheid en biedt tevens een leuke en sociale bezigheid.

Kortom, het project Koekoek is een mooie manier om de natuur dichterbij de bewoners te brengen en kan een bijdrage leveren aan hun levenskwaliteit. Door de activiteiten rondom het project wordt er gewerkt aan het creëren van een prettige leefomgeving en het behoud van de biodiversiteit. Het is een mooi voorbeeld van hoe de natuur ons kan helpen om ons beter te voelen en ons leven te verrijken.

WONEN EN LEVEN IN ZORG-SAAM: SMILEYS EN NJAMNJAMCLUB

Ons doel is het welzijn en de zorg van onze actieve, mondige en sociaal geëngageerde bewoners zo kwalitatief mogelijk te maken. Hoe we dat doen? Door af te stappen van het model waar wij bepalen waar een bewoner nood aan heeft en in plaats daarvan te luisteren naar wat voor hem of haar belangrijk is. We engageren ons voor een eigen woonleefbeleid waarin we maximaal inzetten op de levenskwaliteit van onze bewoner, met oog voor autonomie en eigen regie. Wat betekent dit concreet voor **wzc Sint-Antonius te Grembergen**?

Met smileys zorgen voor extra vriendelijkheid

In de zomer van 2022 vond de kick-off plaats van het woonleefbeleid. Bewoners, familieleden, medewerkers en buurtbewoners waren welkom om kennis te komen maken met onze visie rond wonen en leven. Van de kick-off tot nu hebben we reeds veel waardevolle – vaak kleine – projecten gerealiseerd. Bij het brainstormen over het sleutelprincipe ‘zich thuis voelen’ kwam bijvoorbeeld het belang van vriendelijkheid naar voren. Zowel van onze medewerkers naar de bewoners als andersom, want dat gaat hand in hand. Om voor een extra lach te zorgen, schoot het smiley-project uit de startblokken, waarbij we kleine smileygezichtjes aan de lockers en op de bureaus van de medewerkers legden. Aan de lift hangt een smileymobiel, want door die kleine ingrepen, starten we de dag met een positieve vibe.

Maaltijdgebeuren met de njamnjamclub

Het maaltijdgebeuren is een belangrijke dagbesteding van onze bewoners. In het kader van zelfregie willen we hen flexibiliteit en keuzevrijheid bieden, niet alleen bij de keuze in gerechten, ook alles rond het maaltijdgebeuren heeft een impact. Vroeger hadden we de menucommissie, nu is de njamnjamclub opgericht. Het is zeker de bedoeling dat bewoners deel uitmaken van het clubje, om zo hun stem te laten gelden. Hiervoor zoeken we personen die betrokken willen zijn en die al graag eens polshoogte nemen bij medebewoners, zo krijgen we iedereen mee in het verhaal. Wat de njamnjamclub precies inhoudt? We willen bewoners enerzijds inspraak geven in de menu's en anderzijds hun mening laten gelden bij bijvoorbeeld de aankleding van het seniorenrestaurant: tafelschikking, decoratie, muziek... Dus niet alleen het eten zelf, maar alles daarrond wordt herbekeken. Bovendien organiseren we ondertussen op verschillende afdelingen maaltijden in groepsgebeuren voor wie dit wenst, om zo het sociale contact aan te moedigen en onrechtstreeks het hongergevoel te versterken.

WONEN EN LEVEN IN ZORG-SAAM: HARTENWENSEN IN 2022

Het grootste geluukmoment schuilt soms in het allerkleinste hoekje. Die momentjes zijn vaak heel waardevol. Het organiseren van de hartenwensen in **wzc Onderdale te Ursel** steunt op het voltallige team. Iedere discipline is erbij betrokken. Het project wordt gedragen door de volledige voorziening. Het project past perfect bij de visie, waar mangomomenten een grote meerwaarde creëren. De individuele aandacht is vaak van grotere waarde dan de activiteit zelf. Persoonsgerichtheid en verbinding staan centraal. Als we de tijd nemen om één-op-één te luisteren, ontdekken we vaak kleine wensen waar onze bewoners naar verlangen.

Essentieel is “ik ben er voor jou, ik herken en erken jou”. Ook in 2022 hebben we aan de bewoners gevraagd of ze nog een wens hadden. We sommen er hier enkele op:

- Een paard kunnen aanraken.
- De kleindochter zien paardrijden. Ze woont in Nederland, IJzendijke.
- Naar de grot in Oostakker, een kloosterzuster vond er haar rust.
- Veel wensen hebben te maken met de natuur, genieten van de bloemen, de planten en de dieren. Medewerkers brengen met plezier hun dieren mee, een collega van de keuken, het onderhoud, de logistiek, de zorg, de administratie. Iedereen draagt zijn steentje bij.
- Teruggaan naar het ouderlijke huis, het kerkhof, de kerk...
- Nog eens naar mijn eigen kapper gaan en genieten van het vertrouwde.
- De koers nog eens van dichtbij zien.
- Nog eens naar de markt gaan, samen met de thuiswonende partner.
- Op Lieve Heer Hemelvaart naar de Heilige Bloedprocessie te Brugge. Haar zus is er figurant en haar dochter was mee om te eten in restaurant “Petite Aneth”. Daarna sloot haar kleinzoon aan om iets te drinken, terwijl we naar de stoet keken. Om de dag af te sluiten wou ze “Filet-O-Fiche” van de Mc Donald’s.
- Naar een Disneywinkel in Blankenberge van zijn zoon, om de huwelijksverjaardag te vieren, samen met vrouw en kleinkinderen
- Een dagje naar zee
- Genieten van een ijsje, een lekker etentje, een glaasje champagne, ... Lekker eten en drinken in gezelschap staan bovenaan de wensenlijst.

WONEN EN LEVEN IN ZORG-SAAM: EXCELLENTE MAALTIJNZORG

Een kwaliteitsvolle maaltijd ... een belangrijke schakel in het wonen en leven in onze woonzorgcentra. Als vzw hebben we heel wat kennis en ervaring in huis om er voor te zorgen dat de bewoners door de dag heen lekkere en kwaliteitsvolle maaltijden krijgen. Een kwaliteitsvolle maaltijd is het evenwicht zoeken tussen techniciteit (met de nodige vak kennis) en wenselijkheid voor de bewoner.

Vanuit onze strategische keuze waarbij we streven naar een excellente maaltijdbeleving voor onze bewoners werden al onze wzc begin 2022 door een externe partner geobserveerd. Onder de noemer “excellente maaltijdzorg” willen we de komende jaren werken aan 6 pijlers:

- Een visie waarin we duiden wat een lekkere, veilige, gezonde, ... maaltijd voor onze bewoners betekent.
- Daarnaast bepalen we hoe maaltijdbeleving en maaltijdzorg deel kunnen uitmaken van het dagelijks wonen en leven in onze woonzorgcentra.
- Een duidelijke visie rond onder-, bij- en dieetvoeding maakt hier deel van uit?
- Een optimalisatie in kennis en kunde van onze keukenmedewerkers waarbij ze aan de slag kunnen met de juiste infrastructuur.
- Deze optimalisatie heeft ook nood aan een betere communicatie en informatiedeling tussen zorgafdelingen en keuken waarbij digitalisatie een belangrijke rol speelt.
- Daarbij hoort natuurlijk onze strategische doelstelling naar duurzaamheid en willen we werken aan *food waste* reductie.

Enkele van onze woonzorgcentra zijn met de resultaten van de externe observatie onmiddellijk aan de slag gegaan en hebben reeds mooie resultaten gehaald, zoals project smiley in Eeklo.

HET BEHALEN VAN DE SMILEY IN WZC ST.-ELISABETH IS EEN FEIT

Voedselveiligheid is cruciaal

Voedselveiligheid is van cruciaal belang in alle omgevingen waar voedsel wordt bereid en geconsumeerd, dat geldt zeker in ons woonzorgcentrum waar kwetsbare ouderen verblijven. En waar we ook de maaltijden bereiden voor onze kleine burens van het kinderdagverblijf Kinderlach dat naast ons ligt.

Stap in de goede richting

Er was in **wzc Sint-Elisabeth te Eeklo** nog wel wat ruimte voor verbetering op vlak van voedselveiligheid. Dit kan ernstige gevolgen hebben voor onze bewoners, die vanuit hun frailty mogelijk al verzwakt zijn en daardoor net die extra aandacht nodig hebben. Gelukkig hebben we het voorbije jaar veel aandacht besteed aan het verbeteren van de voedselveiligheid in ons woonzorgcentrum. Ook al was het veranderen van cultuur en vertrouwde werkmethode niet altijd evident voor sommige van onze collega's, toch was het behalen van een Smiley-certificering de eerste en belangrijke stap in de goede richting. Deze Smiley kan er trouwens ook voor zorgen dat we (h)erkend worden als een betrouwbare partner, wat ook meer en meer belangrijk wordt in het zorglandschap.

Naast het waarborgen van voedselveiligheid is een excellente maaltijdbeleving voor ouderen ook van groot belang. Een kwalitatieve bereiding van maaltijden is hierbij van essentieel belang. Ouderen hebben vaak specifieke wensen en behoeften als het gaat om voeding, zoals zachtere texturen en aangepaste hulpmiddelen.

Minder zout, minder vet is de basisvoeding en om in te spelen op de veranderde of verminderde smaakzin kan gewerkt worden met smaaksturing door o.a. het gebruik van (gekende) kruiden. Het is daarom belangrijk dat de maaltijden die in woonzorgcentra worden geserveerd, worden bereid met de juiste kennis en aandacht voor deze specifieke behoeften.

Positieve eetervaring

Maar een excellente maaltijdbeleving gaat verder dan alleen de bereiding van het voedsel. Het gaat ook om de presentatie, de sfeer van het maaltijdgebeuren en het bieden van keuzemogelijkheden aan de bewoners. Dit kan bijdragen aan een positieve eetervaring voor ouderen, wat weer kan leiden tot een betere gezondheid en welzijn. Hierop willen we de komende jaren zeker inzetten om klaar te zijn tegen de opening van de vervangingsnieuwbouw.

Kortom, het behalen van een Smiley-certificering is een belangrijk onderdeel van het waarborgen van voedselveiligheid in ons woonzorgcentrum om op een correcte manier zorg te dragen voor kwetsbare ouderen. Maar daarnaast is het ook van groot belang om te zorgen voor een kwalitatieve bereiding van maaltijden en een excellente maaltijdbeleving. Hierdoor kunnen ouderen optimaal genieten van hun maaltijden en we zijn ervan overtuigd dat dit kan bijdragen aan hun gezondheid en welzijn.

WONEN EN LEVEN IN ZORG-SAAM: PARTICIPATIE VAN FAMILIE

Op vlak van Wonen en Leven zijn er nog groeimogelijkheden. In **wzc Sint-Jozef te Assenede** proberen we het personeelskader maximaal in te vullen met de (te beperkte) financiële middelen die we toegewezen krijgen vanuit de overheid. Helaas botsen we op beperkingen in onze operationele werking. Uit de vele gesprekken die we in 2022 voerden met bewoners en medewerkers, stelden we vast dat deze beperkingen zich vooral situeren in de avonden (na 18u) en in de weekends. Er zijn bewoners die na 18u nood hebben aan rust en dus tijdig naar bed wensen te gaan. Maar we stellen vast dat er ook bewoners zijn die op hun honger blijven zitten naar zinvolle tijdsbesteding.

Vandaar dat we familiedialogen hebben opgestart in de zoektocht naar mogelijkheden om het Wonen en Leven in wzc Sint-Jozef Assenede sterker te maken. Het is een zoektocht samen met de familie naar activiteiten die een zinvolle tijdsbesteding betekenen voor de bewoners. De activiteiten sluiten aan op de belevingswereld van de bewoners. Familie speelt hier een belangrijke rol in: ze kunnen zelf een activiteit organiseren of helpen bij het ondersteunen van activiteiten.

WONEN EN LEVEN IN ZORG-SAAM: HOE EEN BASISHOUDING BIJ ONBEGREPEN GEDRAG BIJDRAAGT TOT HET WELBEVINDEN

Onze visie op persoonsgerichte zorg in verbinding werd in 2022 in **wzc Sint-Vincentius te Kaprijke** verder ondersteund door inzichten uit de trauma- en hechtingstheorie. Dit draagt bij tot een persoonsgerichte aanpak op maat van de werknemer en de bewoner. In 2022 werden tijdens de tweemaandelijks interne werkgroep Dementie bewoners die onbegrepen gedrag vertonen aangebracht. Hoe gaat dat in zijn werk?

1. In het contact met bewoners wordt er vertrokken vanuit persoonsgerichte zorg.

Betekenis?

- De bewoner is het middelpunt van de zorg
- Hij wordt beschouwd als een individu wat betekent dat de totaliteit van zijn gehele mens-zijn en zijn geschiedenis in rekening wordt gebracht (Holisme).
- De persoon wordt naar waarde geschat rekening houdend met gedachten, gevoelens, noden, lichaam.
- De zorg vertrekt vanuit het standpunt van de bewoner.
- Er wordt gewerkt vanuit een positieve, sociale omgeving.

2. De relatie tussen bewoner en medewerker is cruciaal.

Om tot een persoonsgericht contact te kunnen komen zijn volgende eigenschappen waaraan de medewerker dient te voldoen en in getraind kan worden, belangrijk:

Reflectief functioneren:

De mogelijkheid om na te denken over je eigen levensgeschiedenis en het besef dat dit kan interfereren met hoe je in relatie staat met de bewoner.

Mentalisatie:

- Mentalisatie betekent dat je kennis hebt over en tegelijkertijd kan nadenken over de interne wereld van jezelf en de ander. Het is de mogelijkheid om gedrag te interpreteren vanuit wat zich in de interne wereld van de bewoner en medewerker afspeelt. Met name, welke gedachten, gevoelens of noden spelen zich op het moment van het contact af en beïnvloeden zij mogelijk de relatie. Daardoor kan je bij bewoners bv een bepaald gedrag voorspellen, krijgt het een betekenis.
- Kunnen mentaliseren betekent tevens dat je de bewoner kan bekijken als een totaal ander persoon dan jezelf, met ander denken, voelen, intenties enz.
- En tegelijkertijd heb je zelf ook een stevig basis omdat je vertrekt vanuit het "bewust- zijn" van je eigen binnenwereld.

Regulatie:

- De mogelijkheid van de medewerker tot affect- en stressregulatie. Dit betekent dat hij/zij in staat is tot regulatie van de eigen gevoelens en stressreacties met name: herkennen, benoemen, reguleren en tot expressie brengen.
- De mogelijkheid niet overweldigd te worden door de emotionele en stressreacties van de bewoner. In staat zijn een reactie te geven die niet beladen is met eigen emotie en stress.
- De medewerker kan in deze de externe regulator worden van de interne wereld van de bewoner.

Sensitieve responsiviteit:

Wanneer bovenstaande vaardigheden aanwezig zijn, kan je sensitief reageren op de signalen en behoefte van de bewoner. Sensitief slaat dus op het opmerken en juist interpreteren (mentaliseren) van deze signalen en behoeften. Responsiviteit is de mogelijkheid om adequaat en passend te reageren op de bewoner zijn behoeften en signalen. Het betekent tevens een snelle en effectieve reactie te vormen die vertrekt vanuit het standpunt van de bewoner.

3. Er wordt gewerkt vanuit een integratieve benadering.

Alle observaties en syntheses worden door het interdisciplinaire zorgteam verzameld in het individueel woon- en leefplan om zo te komen tot zorgdoelen. Dit wordt in IDO (interdisciplinair overleg) besproken en geëvalueerd.

Het doelgericht inzetten op deze visie, waarbij een basishouding bij de medewerker wordt genereerd, heeft in de praktijk aangetoond bij te dragen tot het mentale, lichamelijke welbevinden van zowel medewerkers als bewoners. De medewerker voelt zich ondersteund, begrepen, capabel en ervaart meer arbeidsvreugde. De bewoner voelt zich gezien en als mens aangesproken, verzorgd en benaderd. Deze basishouding die de drie elementen van de triade omvat, medewerker, bewoner en hun relatie, heeft bewezen een verrijking te zijn. Van onschatbare waarde hierbinnen blijkt echter voldoende tijd en aandacht hiervoor vrij te hebben om deze menselijke (christelijke) basishouding aan te leren.

ZORG-SAAM BOUWT

ZORG-SAAM BOUWT: WOONZORGCENTRUM DE LICHTERVELDE

In 2022 werd een vervangingsnieuwbouw voor het **wzc de Lichtervelde te Eke**, het centrum voor kortverblijf en centrum voor dagverzorging in gebruik genomen voor 234 residentiële senioren en een twintigtal daggasten. Ons project kon tot stand komen in opdracht van vzw Zorg-Saam ZKJ. De opdrachten werden na aanbestedingsprocedure voor het perceel ruwbouw en afwerking gegund aan Vandenbussche, het perceel technieken aan EEG, perceel grootkeuken aan Bossuyt Kitchen, perceel vast meubilair aan Interfurn en het perceel omgevingsaanleg aan Wannijn. Gedurende het ganse project konden we rekenen op de begeleiding van 2 bouwingenieurs en het advies van de managers vanuit de verschillende domeinen van de vzw Zorg-Saam ZKJ. Samen hebben we een mooi, modern woon-, leef- en zorgconcept kunnen realiseren, waarbij onze visie op persoonsgerichte zorg in verbinding centraal staat.

Bij het ontwerp en uitvoering werd veel aandacht gegeven aan de woon- en leefbeleving van de zorgvrager, dit zowel in de individuele woongelegens als in de gemeenschappelijk leefruimten. Tijdens het verblijf van de zorgvrager worden de actuele levensdoelen afgestemd en zo bijgestuurd bij een veranderde situatie. Het is onze doelstelling om hierbij steeds de stem van de bewoner centraal te stellen. Het project wonen en leven en de BelRAI-tool bieden ons handvatten om samen met de bewoner en zijn omgeving dit alles af te stemmen. Het concept biedt de mogelijkheid om voor de verschillende doelgroepen en de afgestemde individuele levensdoelen de accenten te verplaatsen op de verschillende aspecten van het aanbod.

3 bouwlagen

In totaal zijn er in elke vleugel 3 bouwlagen, waarbij elke bouwlaag bestaat uit 2 leefgroepen van 14 bewoners die telkens 1 woongemeenschap of afdeling vormen. In elke woongemeenschap wordt gewerkt vanuit een systeem van woonkamerwerking. Een verpleegpunt-keuken vormt de verbinding tussen de leefgroepen van de woongemeenschap en is als het ware het hart van waaruit alles organisatorisch vertrekt.

De 4 leefgroepen voor bewoners met dementie verblijven op het gelijkvloers van elke vleugel. Naast hun individuele en gemeenschappelijke binnenruimten beschikt elke leefgroep voor bewoners met dementie over een afgesloten binnentuin. Deze beleefstuinen werden ontworpen in samenwerking met Natuurpunt. Ook aan de omgeving rond het wzc werd veel belang gehecht. Dit omdat uit onderzoek blijkt dat, naast de woon- en leefomgeving, de natuur en buitenomgeving een positief effect hebben op het welbevinden van de zorgvragers. Zo werd er voorzien in een ruimte voor pluimvee en kleinvee, petanqueveld, vogelnestkastjes en voederplekken, ruimtes voor het bevorderen van de motoriek, verhoogde moestuinbakken, voldoende zitbanken,... We zijn ervan overtuigd dat we zo ook een positieve bijdrage leveren aan de biodiversiteit en de groene omgeving een meerwaarde betekent voor de ganse omgeving.

Maaltijdgebeuren

Binnen het concept wordt er extra aandacht besteed aan de maaltijdzorg en -aanbod. De gemeenschappelijke leefruimtes zijn mooie open ruimten van ongeveer 100m² voor 14 bewoners. Deze ruimte vormt het centrum voor zowel het maaltijdgebeuren als de activiteiten binnen de woongemeenschappen. Aan elke gemeenschappelijke leefruimte is ofwel een afgesloten binnentuin ofwel een groot overdekt terras voorzien, welke steeds bereikbaar is via een drempelloos schuifraam.

Voor de broodmaaltijden wordt gewerkt met een broodwagen waarbij de bewoner steeds de keuze heeft tussen een dagmenu of enkele alternatieven en de hoeveelheid die hij/zij wenst. Alles voor de broodmaaltijden wordt dagelijks vers aangeleverd vanuit de centrale keuken en ook de warme maaltijden worden dagelijks in warme lijn klaargemaakt in de centrale keuken. De verdeling van de warme maaltijden gebeurt met een bain-mariesysteem waarbij de bewoner opnieuw de keuze kan maken tussen de dagmenu of een alternatief.

3 soorten kamers

Voor de kamers hebben we 3 type kamers: een eenpersoonskamer, een appartement voor echtparen en een inleunflat. Alle kamers zijn voorzien van voldoende kastruimte met een ingebouwde koelkast, een zorgbed, tafel met 2 stoelen, een nachtkastje, een zetel en een interactief TV-toestel. In de sanitaire cel zijn er een douche, een toilet en lavabo voorzien. De kamers hebben ook een groot raam met individueel regelbare zonnescreeën. We werken met een draadloos oproepsysteem en een dynamisch verlichtingssysteem. Zowel de lichtintensiteit als de lichtkleur worden aangepast in de loop van de dag met een bewezen positief effect op het welbevinden van de bewoners.

Het appartement voor echtparen beschikt over dezelfde faciliteiten maar heeft daarbij nog een ingebouwde keuken, een eet- en zitruimte, een extra vestiairekast en opbergkast.

In alle ruimtes die voor de bewoners toegankelijk zijn is er een performant ventilatiesysteem voorzien die zorgt voor een gezonde binnenluchtkwaliteit. Naast verwarming op radiatoren draagt dit ventilatiesysteem via een omkeerbare warmtepomp bij voor zowel verwarming als koeling, zodat er gedurende het ganse jaar een aangename binnentemperatuur van ongeveer 23°C is. Daarnaast hebben we voor de look & feel samengewerkt met de interieurarchitecten van M4 architecten en voor de inrichting/ meubilair met Moments Furniture.

ICT-netwerk/ ICT-infrastructuur

Binnen Zorg-Saam zijn er in de komende jaren verschillende nieuwbouwprojecten gepland. Ons baserend op ICT- en innovatieve evoluties die gangbaar zijn, maakten we een concept op voor wat betreft de ICT. Dit resulteerde in een standaard voor het inrichten van ons ICT-netwerk/ICT-infrastructuur. Naast het operationeel houden van onze technologieën probeerden we te anticiperen op toekomstige evoluties. In wzc de Lichtervelde werd een netwerk uitgerold die klaar is voor de toekomst, waarbij nieuwe IoT-toepassingen kunnen geïmplementeerd worden.

We maakten de keuze om volgende systemen te centraliseren bij één aanbieder:

- Oproepsysteem
- Telefonie
- Netwerk
  - ICT-infrastructuur (server hardware, backup, firewall, disaster recovery, security)
  - ICT-netwerk (lan-verbindingen, wifi, configuratie VLANS)
  - Netwerkbekabeling
  - Koppeling met technologieën (IoT)

Deze keuze werd niet alleen gemaakt voor de aankoop en implementatie maar ook voor de uitbating op lange termijn met een goede monitoring en service. Gedurende het hele proces werd projectmatig gewerkt met duidelijke verantwoordelijkheden per betrokkene (lokale directie en diensthoofd technische dienst, bouw, IT, facilitair en verantwoordelijke firma voor de technieken, providers en onderaannemers). Een kritieke succesfactor was het inlassen van de testdagen in de periode voor de verhuis, waardoor we heel wat zaken konden optimaliseren zodat deze bij de verhuis voor de medewerkers geen bron van stress waren. De maanden na de verhuis volgden we verder op en stelden vast dat deze standaard een goed uitgangspunt is.

“ Samen hebben we een mooi, modern woon-, leef- en zorgconcept kunnen realiseren, waarbij onze visie op persoonsgerichte zorg in verbinding centraal staat. ”

INTEGREREN IN ZORG-SAAM

INTEGREREN IN ZORG-SAAM: WE VERWELKOMEN WZC AQUA VITAE

Wzc Aqua Vitae te Gijzegem en vzw Zorg-Saam ZKJ bundelen samen de krachten sinds 16 mei 2022. Wzc Aqua Vitae is de 14de telg in de Zorg-Saam familie. Samen streven we naar kwalitatieve zorg voor ouderen met oog voor de persoonlijke noden van de bewoners. "Onze identiteit met gemeenschappelijke christelijke waarden en visie op persoonsgerichte zorg maken van deze fusie een gedroomd huwelijk", zegt Zuster Clarette Voorzitter van vzw woon- en zorgcentrum Aqua Vitae.

"We zijn heel blij dat Zorg-Saam en Aqua Vitae de handen in elkaar slaan. Het huidige zorglandschap en de Covid-periode hebben benadrukt hoe belangrijk het is om warme, kwalitatieve zorg zo efficiënt mogelijk te organiseren", vertelt Zuster Clarette.

Zorggroep Zorg-Saam en wzc Aqua Vitae vonden in elkaar de perfecte partners, bevestigt ook Berten Van Kerkhove Algemeen groepsdirecteur bij vzw Zorg-Saam ZKJ. "Wzc Aqua Vitae is een woonzorgcentrum met een sterk waardegedreven identiteit die heel mooi aansluit bij vzw Zorg-Saam ZKJ. Samen met de woonzorgcentra van Zorg-Saam zkj te Liedekerke, Wetteren en Grembergen vormen we vanaf nu een sterker buurtgericht zorgnetwerk in de regio."

"Vzw wzc Aqua Vitae in Gijzegem is een relatief jong woonzorgcentrum en GAW. Het wzc, opgestart in 2007, verdubbelde van capaciteit naar 113 woongelegenheden in 2016. De GAW Vivendum herbergt 35 assistentiewoningen. Wij huizen op een immense campus, met tegelijk rustgevende, maar toch ook zintuiglijk prikkelende tuin, in een mooi gebouw met een symbiose van oude en nieuwe architectuur. Een voortdurend spel van kleur en licht", vertelt Geert Batselier, directeur van wzc Aqua Vitae. "We beschikken over een dynamisch team, kennen een horizontale, eerder conviviale beleidsstructuur en gaan nu met veel goede intenties "en route" om onze weg te vinden binnen Zorg-Saam, een grotere, strategisch onderbouwde werkomgeving. Het zal voor iedereen zoeken zijn om een evenwicht te vinden in 2 organisatieculturen, maar de motivatie en expertise van ons team is groot om deze missie te doen slagen."

BELRAI IN ZORG-SAAM

BELRAI ALS HEFBOOM TOT PERSOONSGERICHTE ZORG IN VERBINDING

Vanuit onze visie op persoonsgerichte zorg in verbinding bouwen wij aan een cyclisch gewaarborgde zorg: op maat, holistisch en in afstemming met de individuele bewoner. Om persoonsgerichte zorg te realiseren kan BelRAI als hefboom gebruikt worden. BelRAI is een verzamelterm voor wetenschappelijk onderbouwde beoordelingsinstrumenten, gebaseerd op het internationale interRAI-instrumentarium. BelRAI laat ons toe een globale beoordeling te maken van een persoon zijn fysieke, cognitieve, psychische en sociale noden. Zorgverleners verzamelen op een gestandaardiseerde en gestructureerde wijze gegevens die vervolgens kunnen dienen om een kwaliteitsvol zorgplan op te stellen voor elk individu die behoefte heeft aan (complexe) zorgverlening.

BelRAI zal ons helpen om in te zetten op niet-gefragmenteerde zorg. Het beoordelingsinstrument doet ons samenwerken. Zo zal er meer ingezet worden op samenwerking binnen onze eigen organisatie, maar evengoed op samenwerking over sectoren heen. Op die manier leren we de bewoner in zijn globaliteit beter kennen. We zullen als vzw een BelRAI-beoordeling steeds koppelen aan een interdisciplinair overleg en actieplan. Bij dit overleg wordt de bewoner en/of zijn mantelzorger steeds betrokken want zelfregie zien we als een belangrijk gegeven binnen dit hele verhaal en onze visie.

In 2022 werd een *in house* vorming georganiseerd om 15 medewerkers op te leiden tot BelRAI-trainers. Zo heeft elke voorziening een BelRAI-trainer. Daarnaast werden eerder al 6 medewerkers federaal opgeleid tot trainer in het kader van pilootprojecten, wat het totale aantal BelRAI-trainers op 21 brengt over onze voorzieningen heen.

Ervaring heeft ons geleerd, vanuit verschillende pilootprojecten binnen de vzw, dat er vele voordelen aan het gebruik van het BelRAI instrument verbonden zijn. De aandachtspunten die oplichten stellen ons in staat om sneller acties te ondernemen. We worden getriggerd op punten waar we niet automatisch bij stilstaan waardoor ook blinde vlekken opeens zichtbaar worden. Daarnaast zullen we doelbewust de bewoner betrekken bij het hele proces waardoor we een nog professionelere, wetenschappelijke gefundeerde benadering en opvolging van de bewoner kunnen garanderen.

Vanaf 1 juni 2023 zal elk wzc van start moeten gaan met het invullen van een BelRAI LTCF (Long Term Care Facilities) voor elke bewoner. Dit instrument is ontwikkeld voor bewoners binnen een residentiële zorgsetting.

FINANCIËEL BELEID IN ZORG-SAAM

FINANCIËEL BELEID IN ZORG-SAAM: BETAALBAAHEID VAN DE OUDERENZORG ZORGT IN 2022 VOOR EXTRA KOPZORGEN

De hoofdambitie van onze vzw is om elke bewoner een zo goed mogelijk en zo gelukkig mogelijke oude dag te bezorgen, rekening houdend met ieders eigenheid. Ook het financieel beleid van de vzw staat ten dienste van deze hoofdambitie. Als vzw is een essentieel deel van onze missie om zorg te verstrekken aan een correcte en maatschappelijk verantwoorde prijs. Vanuit onze visie moet zorg openstaan voor elke oudere met zorg- en ondersteuningsnood en mag prijs geen belemmering zijn voor de toegankelijkheid van de zorg. Ook doelgroepen die dreigen uit de boot te vallen willen wij in onze wzc's vanuit onze missie met goede en warme zorg omringen, aan een betaalbare, sociaal verantwoorde prijs.

In de huidige economisch-politieke context staat dit kerndoel, de hoogte van de dagprijs en de toegankelijkheid van ouderenzorg sinds 2022 nog meer dan ooit onder druk. Ouderenzorg dreigt steeds meer te evolueren van een zorg die gegarandeerd is voor elke zorgafhankelijke oudere naar een dienst die maar slechts een deel van de bevolking zich financieel kan veroorloven. De stijging van de bouwrijzen en de rentevoeten hebben een bepalende impact op de stijging van de dagprijs boven de financiële draagkracht van een groot deel van de bevolking.

Deze dagprijs die een bewoner betaalt in een woonzorgcentrum bestaat uit volgende componenten:

- de personeelskost (het niet door de overheid gefinancierde deel)
- de niet-personeelskost (voeding, energie, onderhoud, administratie, verpleging)
- de bouwkost (de financieringslast van de bouw).
- de marge (teneinde op termijn opnieuw een nieuwe bouw te kunnen financieren)
- een overheidstegemoetkoming voor de financiering van de bouw.

Sinds 2022, onder impuls van de oorlog in Oekraïne, staan alle componenten van deze dagprijs sterk onder druk. De inflatie is historisch hoog en weegt zwaar op onze kostenstructuur. De personeelskost staat bovendien extra onder druk vooral omwille van de schaarste op de arbeidsmarkt en de stijgende inzet van dure interimarbeid die sterk weegt op de winstgevendheid van de vzw. Wat betreft niet-personeelskost hebben we vooral in voedingskost (+15%) en de energiekost (+60%, waarvan slechts 20% gefinancierd via een éénmalige tegemoetkoming van de overheid) te maken met grote prijsstijgingen. De dagprijs, die is gereguleerd op vlak van dagprijsverhogingen (zie volgende paragraaf) steeg slechts met 7%.

De ouderenzorg is een door de overheid sterk gefinancierde en gereguleerde sector. De omzet van een wzc komt voor meer dan de helft uit overheidsfinanciering, de overige omzet bestaat bijna volledig uit de opbrengsten van de dagprijs. Ook de hoogte van deze dagprijs wordt geregeld door de overheid via dagprijsreglementering.

Wzc's kunnen de dagprijs enkel verhogen met de gezondheidsindex. Enkel wzc's met twee jaar verlies of met grote investeringen kunnen de dagprijs verhogen boven de stijging van de gezondheidsindex mits goedkeuring van overheidswege. De kostenstijgingen overstijgen ruimschoots de stijging van de gezondheidsindex, dit kan niet doorgerekend worden en wegen op de noodzakelijke rentabiliteit in functie van toekomstige investeringen. Vanuit onze sociale doelstelling legden we in bepaalde wzc's de dagprijs zo laag mogelijk. Ook al werken deze wzc's momenteel onder de economische marktprijs, kunnen we daar de dagprijs niet verhogen omdat ze niet verlieslatend zijn.

De bouwkost all-in steeg in geen drie jaar met 40%, de rentetarieven evolueerden na een lange periode van lage rente rond de 1% richting 3,5%. Onder impuls van de privatisering van de ouderenzorg bouwde de overheid de financiering van de bouw sterk af. De veelheid aan wetgevingen (milieu, toegankelijkheid, brandveiligheid, asbestinventaris, Arab, veiligheid, grondbank (bij grondafvoer), duurzaamheidsmeter in functie van omgevingsvergunning, administratieve vereisten, wetgeving overheidsopdrachten, e.a.) werken op vlak van bouw weliswaar sterk kostprijsverhogend.

De stijging van de bouwprijzen en rentevoeten hebben daarenboven tot gevolg dat het deel ten laste van de dagprijs steeg met 10 euro per ligdag de laatste jaren. De subsidie per ligdag voorzien vanuit de overheid voor de bouw steeg amper over die periode van 5,11 euro naar 6 euro, deze stijging is nihil in vergelijking met de gestegen kost.

Voor de coronacrisis was in onze vzw de standaardprijs voor een nieuwe kamer maximaal 65 euro, een sociaal verantwoorde prijs. Rekening houdend met de evoluties zoals hierboven geschetst zal de dagprijs van een standaard éénpersoonskamer evolueren richting 85 euro, een dagprijs die voor een heel groot deel van de bevolking niet verder betaalbaar is, rekening houdend met de hoogte van de pensioenen.

Het spreekt voor zich dat deze prognose op vlak van evolutie van dagprijs de basis zal vormen om het financieel beleid van de groep verder vorm te geven. We zullen kosten moeten optimaliseren ten dienste van onze maatschappelijke doelstelling. Wat betreft bouwkost kunnen we de klok echter niet terugdraaien, bouwkost en rentevoeten zijn sterk gestegen, de stijging in de dagprijs bedraagt ten gevolge hiervan 10 euro per dag. Ook hier zullen we de komende jaren vanuit onze vzw beleidsmatig een passend antwoord moeten proberen op te vinden, hopelijk vinden we hier de overheid als partner.

FINANCIËEL BELEID IN ZORG-SAAM: BELANG FINANCIËLE GEZONDHEID

Vanuit onze missie om bewoners en zorgvragers deskundige, kwaliteitsvolle en persoonsgerichte zorg in verbinding te bieden, streven we naar voortdurende groei en verbetering van onze zorg- en dienstverlening, en dit aan een correcte en maatschappelijk verantwoorde prijs. Om een kwalitatieve dienstverlening aan te bieden aan onze zorgvragers is een stabiele en financieel gezonde voorziening noodzakelijk. In de huidige inflatiecrisis waarbij de kosten de pan uit swingen en dagprijzen deze prijsstijgingen niet kunnen opvangen, is dit geen evidente opdracht.

De financiering binnen de zorgsector staat onder grote druk omdat de financiële tegemoetkoming vanuit de overheid de stijgende kosten niet dekt, terwijl we de bewoners een goede dienstverlening aan een betaalbare prijs willen garanderen.

In de loop van de jaren heeft de digitalisering zijn intrede gedaan in de zorgsector, op het vlak van facturatie, zorgdossiers, personeelsdossiers... Als zorggroep misten we echter een rapporteringstool die ons volledig geautomatiseerd sturingsinfo ter beschikking stelt. Binnen de vzw zijn we op zoek gegaan naar een geïntegreerd systeem waarin alle data samengebundeld konden worden teneinde gegevens te verzamelen en te visualiseren om er op managementniveau kerncijfers uit te halen. Hiervoor werd een werkgroep “performantie management” opgericht. Deze werkgroep bepaalt welke KPI's er gemonitord moeten worden op vlak van financiën, HR, zorg ...

We hebben dan ook geen moment getwijfeld wanneer we de uitnodiging van Probis kregen om samen te werken aan een tool die een dashboard ontwikkelt waarin al deze KPI's worden verwerkt. Als eerste stap wordt het financiële luik uitgewerkt. De vzw Zorg-Saam ZKJ bestaat uit diverse woonzorgcentra. Elk huis heeft een aparte boekhouding. Na revisorale controle van elk dossier worden de jaarrekeningen van deze dossiers geconsolideerd tot 1 jaarrekening die gepubliceerd wordt. Dit is een volledig manuele handeling, waardoor cijfers op groepsniveau niet permanent beschikbaar zijn.

Probis heeft nu een tool ontwikkeld die geconnecteerd is met het boekhoudpakket. Alle cijfers worden per voorziening in de tool ingelezen. Met deze data wordt rapportage gegenereerd met betrekking tot **budgetopvolging**, cashflowanalyse, financiële KPI's, benchmarkanalyse **op instellingsniveau en op vzw niveau**. Door permanent alle cruciale financiële gegevens in kaart te brengen kan er veel sneller bijgestuurd worden. In de huidige economische context (inflatiecrisis...) is dit geen overbodige luxe maar een noodzaak geworden.

Doordacht ondernemen en innoveren zijn twee kernwaarden van de missie van vzw Zorg-Saam. Een gezond financieel beheer is een essentiële voorwaarde voor groei en innovatie en zo ook voor het bieden van kwalitatieve zorg. De nieuwe mogelijkheden binnen onze centrale boekhouding zijn een dankbaar hulpmiddel om een gezond financieel beleid mee vorm te geven.

ZORG-SAAM MOBIELE EQUIPE

PROJECT 'MOBIELE EQUIPE 2.0'

De krapte op de arbeidsmarkt blijft de zorgsector teisteren. We merken steeds meer dat de instroom van nieuwe medewerkers geen evidentie is. Daarnaast zien we dat de interimkosten jaar na jaar groter worden.

Mobiele equipe 2.0

"Vanuit deze twee vaststellingen werd het project 'Mobiele equipe 2.0' opgestart. In dit project werven we verpleegkundigen aan in een mobiele en flexibele context. We verwachten maximale flexibiliteit van deze verpleegkundigen om de continuïteit van zorg in de voorzieningen van Zorg-Saam te garanderen. Deze verpleegkundigen zijn vlot en flexibel inzetbaar op vraag van de voorzieningen. Zo kunnen zij de tekorten op korte termijn invullen", algemeen groepsdirecteur Berten Van Kerkhove en projectdirecteur Naiké Costa.

Mobiliteit en flexibiliteit

Het concept is gestoeld op de principes van mobiliteit en flexibiliteit, waarbij wij als werkgever een flexibele manier van werken kunnen aanbieden, maximaal gericht op wensen en noden van de toekomstige werknemer. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan medewerkers die in co-ouderschap hun kinderen opvoeden. De ene week is men meer gebonden aan strikte uren dan de andere week. In het concept van de mobiele equipe kunnen we een uurrooster uitbouwen dat maximaal aansluit op de noden/wensen van de medewerker. Daarnaast voorzien we een bijzonder statuut voor deze medewerkers, waarbij naast het loon ook een dienstwagen en mobiflexipremie zijn gekoppeld. Hierdoor kunnen we ook aan onze medewerkers een meer flexibele inzet in al onze voorzieningen vragen.

Grote communicatiecampagne

Gekoppeld aan dit project werd een brede interne en externe communicatiecampagne opgezet. Deze campagne werd gebouwd rond het concept van 'zorgende engelen' en de uitspraak 'je bent een engel'. Zowel collega's als bewoners spreken vaak deze woorden uit, als de medewerkers komen inspringen en zo de equipe versterken. De scope voor dit project was verpleegkundigen regio Oost-Vlaanderen, Meetjesland, net over de Nederlandse grens, Waasland, regio Zwijndrecht en Vlaams-Brabant (in functie van regio Liedekerke).

We zochten medewerkers die nood hebben aan flexibele uurroostering, mensen die in een gewone structuur *work-life balance* niet kunnen in evenwicht houden, zelfstandige en ondernemende verpleegkundigen die zich gemakkelijk kunnen aanpassen in verschillende situaties. Als werkgever bieden we 'best of both worlds' aan: een gevarieerde job, veel flexibiliteit, maar dit binnen een vaste structuur en één werkgever waarbij visie en beleid in alle werkplekken gelijklopend is.

Voor het visueel concept werd een fotoshoot georganiseerd met eigen medewerkers als model voor de campagne. Dit had als doel meer draagvlak creëren voor dit project. De communicatiecampagne werd gelanceerd via sociale media, advertising, interne nieuwsbrieven, emailbanners,... Zo merkten we dat we heel veel verkeer genereerden naar onze website en jobsite. Op korte termijn konden we twee aanwervingen realiseren.

ZORG-SAAM COMMUNICEERT

SOCIALE MEDIA

2021	1081 volgers	1280 volgers	731 volgers	130 volgers	57 volgers
	+ 328	+ 192	+ 119	+ 91	+ 12
2022	1409 volgers	1472 volgers	850 volgers	221 volgers	69 volgers

zorg_saam ▾ • ¹

Veel zon? Denk ook aan oma Yvonne

Zorg-Saam ZKJ
2 dec. 2022 · 🌐

Slenteren langs de mooi versierde kraampjes, slurpen van een warme chocomelk, verleid worden door de fleurige kers... Meer weergeven

KERSTMARKTEN Challenge

Dit wil je toch niet missen?
Kom jij ook bij ons langs op alle kerstmarkten? Graag tot dan!

Zorg-Saam ZKJ
1.501 volgers
5 mnd · 🌐

BeIRAI-instrumenten brengen op een gestructureerde en gestandaardiseerde manier de zorgnoden van kwetsbare personen in kaart om zo kwalitatieve zorgplanning na te streven en kwaliteitsmonitoring te realiseren. We zien BeIRAI al ...meer weergeven

zorgsaamZKJ
@ZorgsaamZKJ

#samenzorgenvoorelkaar #hierzorgkvoor We bieden deskundige zorg op maat aan ouderen met oog voor kwaliteit van leven en met respect voor ieders eigenheid.
[Translate bio](#)

zorg-saam.be 📅 Joined October 2020

232 Following 165 Followers

[Edit profile](#)

PUBLIC RELATIONS

WZC Sint-Eligius met eigen stand op markt om aandacht te vragen voor dementie

10

Deze koppels laten zich niet scheiden, ook niet in het rusthuis

“Zolang we leven, leven we samen”

WILLY DEB EN SONNEKE DEB
 “Soms krijg ik hier de beste zorg, en ik moet haar niet afgeven. Dat is het enige wat ik wil: je al bereik je leven samen hebt geproefd?”

JULIEN DEB EN WENDY DEB
 “Julien zag het niet zitten om van mij weg te gaan. Pas toen ik zei dat ik morele bezwaren had, kon ik hem van het rusthuis overtuigen.”

MARIE-PAULE DEB EN ALICE DEB
 “Ernst bleef ik nog thuis, maar ik zag Alice veel te weinig. Toen ik hoorde van de indertien, was ik meteen verkocht!”

Wendy
 “Ernst bleef ik nog thuis, maar ik zag Alice veel te weinig. Toen ik hoorde van de indertien, was ik meteen verkocht!”

Wendy
 “Ernst bleef ik nog thuis, maar ik zag Alice veel te weinig. Toen ik hoorde van de indertien, was ik meteen verkocht!”

© Cedric Matthys

Welke ‘slimme luijer’ is de beste? Woonzorgcentra in Wachtebeke en Lochristi doen de test. “Dit spaart vernlegers onnodig werk uit”

in het woonzorgcentrum Ons Zomerheem in Zomergem loopt er nometeel wel een heel bijzondere tentoonstelling.

VISIE OP INTIMITEIT BINNEN ZORG-SAAM

EEN ZORG-SAME VISIE OP INTIMITEIT

In 2022 is de visietekst ‘Partnerrelaties, intimiteit en seksualiteit bij bewoners met wisselende beslissingsbekwaamheid’ tot stand gekomen. Vanuit onze visie op persoonsgerichte zorg is een eerste accent in de tekst dat intimiteit en seksualiteit als een centraal aspect van het leven van de mens wordt aanschouwd. Seksualiteitsbeleving kan een meerwaarde aan het leven geven en kan de kwaliteit van het leven verbeteren.

De visietekst situeert seksuele intimiteit binnen een duurzame relatie en dus niet als een loutere individuele behoefte. Ook wanneer dit ideaal van liefde-inrelatie bij bewoners met verminderde of wisselende beslissingsbekwaamheid minder uitdrukkelijk realiseerbaar wordt, blijft de kernwaarde respect voor elkaar als persoon.

Na het schetsen van dit kader gaat de tekst op zoek naar hoe ‘Partnerrelaties, intimiteit en seksualiteit bij bewoners met wisselende beslissingsbekwaamheid’ kunnen worden ondersteund. Dat begint bij respect en aandacht voor de zes dimensies die elke persoon in zich draagt: de lichamelijke, relationele, sociale, psychische, morele en spirituele dimensie. Deze komen tot uiting in het levensverhaal van iemand, zijn relaties, ontspanning, culturele en religieuze verwachtingen.

Om onze bewoners te kunnen ondersteunen, moeten we ook de taal van het lichaam verder blijven lezen als woorden gaan ontbreken, is een cultuur van vertrouwen en openheid aangewezen, maar ook de normale privacy die elke bewoner moet genieten.

Als een kamerdeur gesloten is, kan dat zijn voor een dutje, een vertrouwelijk gesprek of een intiemer moment, maar altijd klopt je aan en wacht je op antwoord. Bijzondere aandacht is nodig voor de impact van wisselende beslissingsbekwaamheid op (oudere en nieuwe) partnerrelaties. De rol van zorgverleners daarbij gaat zowel over het integrale welzijn van de bewoner, als de integriteit van alle betrokkenen, dus ook medebewoners, familie en zorgverleners. De tekst behandelt ook de problematiek van mogelijk ongepast seksueel gedrag, al dan niet zo bedoeld. Dergelijk gedrag dient vooreerst gekaderd en begrepen te worden vanuit het levensverhaal van de bewoner maar ook vanuit zijn actuele toestand van wisselende of verminderde beslissingsbekwaamheid. Het kan nodig zijn om een vertrouwenspersoon of iemand uit de familie hierbij discreet te betrekken. De ethische afweging luidt: Wat is goed voor deze bewoner en andere betrokkenen?

Seksueel grensoverschrijdend gedrag kan nooit worden getolereerd: daarvan mag niet een kwetsbare bewoner het slachtoffer worden, maar ook geen medebewoner, en ook de integriteit van alle medewerkers moet volkomen gerespecteerd blijven, met inbegrip van ieders persoonlijk aanvoelen in deze. De tekst gaat daarom in op het zoeken naar zo goed mogelijk omgaan hiermee, wanneer dit zich voordoet bij een bewoner met wisselende beslissingsbekwaamheid.

We werken nog verder aan procedures die aansluiten op deze zorg-same visietekst, en in 2023 hopen we van start te gaan met vorming hierover om de visie ook te doen landen in de praktijk. Daar zal zij gelukkig slechts de reeds aanwezige wijsheid versterken.

LISANGA

ZORG-SAAM INTERNATIONAAL SOLIDAIR GOED NIEUWS UIT CONGO

De vzw Lisanga is ontstaan uit de woonzorgcentra van de congregatie Zusters Kindsheid Jesu en ondersteunt kleinschalige projecten in gezondheidszorg en onderwijs in D.R. Congo.

In november 2022 trokken Manu Langerock, de voorzitter van Lisanga, en Geert Laleman gedurende 3 weken naar Congo om de lopende projecten van Lisanga te bezoeken. De boot of het vliegtuig bracht hen van het ene naar het andere project. Een positieve evolutie was duidelijk merkbaar, dus delen ze graag hun bevindingen.

“We hebben tijdens ons bezoek opgemerkt dat er in alle projecten vooruitgang gemaakt werd. Sterker nog, er werd op initiatief van de zusters en met eigen middelen meer gerealiseerd dan gepland”, vertelt Manu. “Er heerste een groot enthousiasme, zowel bij de zusters als bij de bevolking en de ambitie om verder te groeien is aanwezig. Het is fijn vast te stellen dat in de loop der jaren de Congolezen steeds sterker worden in organiseren. Met hun optimistische drive trekken ze hun plan met weinig middelen en hun joy de vivre werkt aanstekelijk. Er zijn vier modelprojecten die navolging verdienen omwille van de geleverde kwaliteit en het bereikte niveau van autonomie.”

Lycee te Bokoro

“Het eerste project is Lycee in Bokoro, een middelbare school voor 1.100 meisjes die uitgegroeid is tot een modelschool voor de regio. Ouders uit Kinshasa sturen hun kinderen hierheen. Het is hoopgevend dat een school met uiteenlopende richtingen op niveau wordt georganiseerd. Het pedagogisch niveau ligt hoog, de studenten zijn vriendelijk, spraakzaam en beleefd en ze plukken de vruchten van hun werk. Dit bleek ook uit het optreden dat de school voor ons had georganiseerd. Onderwijs is een uitgesproken multiplicator in ontwikkeling, waarbij het onderwijzen van meisjes prioritair is. Vrouwen dragen de Congolese maatschappij, dus een vrouw onderwijzen betekent een gehele natie onderwijzen.”

Maris Stella te Inongo

“Maris Stella te Inongo is een vorming- en sociaal tewerkstellingsproject voor jonge meisjes en weduwen, en op korte termijn ook voor jonge mannen. De zusters geven aan de arme bevolking cursussen over naaien, koken, landbouw, rekenen, lezen, schrijven en informatica. Daarnaast bieden ze een helpende hand in de zoektocht naar werk.”

Educatief landbouw- en veeteeltproject te Nzampië

“Het educatief landbouw- en veeteeltproject in Nzampië is een autonoom project met meerwaarde op verschillende vlakken. De bevolking groeit snel aan, waardoor voedsel noodzakelijk is. Congo heeft vruchtbare gronden, een goed klimaat en voldoende regen, dus het organiseren van de landbouw en veeteelt betekent een noodzakelijk duwtje om autonomie te verwerven over voedselproductie. Naast het kweken van zwijntjes rijst het plan om van start te gaan met een kippenkwekerij en het aanplanten van fruit- en palmbomen. Duurzaamheid van projecten is belangrijk, landbouw en veeteelt kunnen hierbij aan inkomsten helpen. Deze inkomsten zijn noodzakelijk om autonoom te worden, want gezondheidszorg en onderwijs gaan gepaard met een bijhorend kostenplaatje. Daarnaast leven Congolezen van de visvangst in het Mai-Ndombmeer in de provincie Mai-Ndombe.”

Medische centra te Inongo, Bokoro en Mushie

“De centres médicaux te Inongo, Bokoro en Mushie bieden consultaties, verzorgen bevallingen, leveren medicatie en laboprestaties en willen vooral doorgroeien tot het niveau van een ziekenhuis. Het is zinvol om de centres médicaux verder te laten ontwikkelen en zo kwalitatieve gezondheidszorg in deze rurale streken aan te kunnen bieden. Daarnaast zetten we in op de verdere transformatie naar zonne-energie. De fossiele brandstoffen hebben hetzelfde prijskaartje als bij ons, terwijl er een overvloed aan zonne-energie beschikbaar is in Congo. Vorig jaar hebben we reeds het centre medical de reference van Bokoro voorzien van zonnepanelen en dit jaar is onder andere het lyceum in Bokoro aan de beurt. Zo kunnen kinderen studeren met licht en wordt het internaat ook na zonsondergang verlicht.”

“Ik sluit graag af met een ludieke anekdote. We hadden het geluk dat de zuster die instond voor het eten met ons meereisde. Als kok van dienst nam ze eieren mee van het ene project naar het andere. Tijdens de boottocht brak er echter storm uit, wat ervoor zorgde dat het bootje voortdurend botste op de golven en de eieren, die de zuster in een kartonnen eierhouder op haar schoot bewaarde, stuk voor stuk gebroken waren. We konden niet vertragen want we moesten aankomen voor de avond viel. De zuster bleef dus de ganse vaart met een grote eierdooier in haar schoot zitten, maar ze bleef er gelukkig rustig bij”, vertelt Manu Langerock, voorzitter Lisanga.

#SAMENZORGENVOORELKAAR

ZORG-SAAM.BE